

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

الحق
علیه
الصلوة
والسلام

www.

www.

www.

www.

Ghaemiyeh

.com

.org

.net

.ir

فرستادہ خطی

تفسیر علی بن ابراہیم رحمۃ اللہ علیہ

صدیق احمدی

۶۶

تفسیر علی بن ابراہیم

تفسیر علی بن ابراہیم

تفسیر علی بن ابراہیم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

معرفي نسخه هاي تفسير خطي علي بن ابراهيم قمي

نويسنده:

مهدي عبيدي

ناشر چاپي:

زائر - آستان مقدس حضرت معصومه عليها السلام

ناشر دييجيتالي:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	معرفی نسخه های تفسیر خطی علی بن ابراهیم قمی
۷	مشخصات کتاب
۷	اشاره
۱۱	فهرست مطالب
۱۴	مقدمه کنگره
۱۸	پیشگفتار
۲۴	بخش اول: نسخه های خطی تفسیر علی بن ابراهیم قمی رحمه الله داخل ایران
۲۴	اشاره
۲۶	اصفهان
۳۷	بابل
۳۹	تبریز
۴۱	تهران
۸۷	چالوس
۸۹	دامغان
۹۳	رشت
۹۵	ری
۹۸	زنجان
۱۰۰	شیراز
۱۰۳	قزوین
۱۰۵	قم
۱۴۱	کرمانشاه
۱۴۳	گلپایگان
۱۴۷	مشهد

۱۸۲	همدان
۱۸۴	یزد
۱۹۲	بخش دوم: نسخه های خطی تفسیر علی بن ابراهیم قمی رحمه الله خارج از ایران
۱۹۲	اشاره
۱۹۴	آلمان
۱۹۶	انگلیس
۱۹۸	روسیه
۱۹۹	عراق
۲۰۴	هند
۲۰۸	بخش سوم: نمایه
۲۰۸	اشاره
۲۱۰	أعلام معصومین علیهم السلام
۲۱۲	أعلام اشخاص
۲۱۸	کاتبین و مصححین
۲۲۳	واقفین و اهدا کنندگان
۲۲۵	مالکین
۲۲۷	مهرها
۲۲۹	اماکن
۲۳۳	بخش چهارم: تصاویر
۲۴۵	کتابنامه
۲۵۱	درباره مرکز

معرفی نسخه های تفسیر خطی علی بن ابراهیم قمی

مشخصات کتاب

عنوان و نام پدیدآور: معرفی نسخه های تفسیر خطی علی بن ابراهیم قمی / مهدی عبدی

ناشر: نشر زائر 1389

مشخصات ظاهری: 231 ص

زبان: فارسی

موضوع: نسخه خطی

موضوع: تفسیر - علی بن ابراهیم قمی

ص: 1

اشاره

معرفی نسخه های تفسیر خطی علی بن ابراهیم قمی

مهدی عبدی

ص: 3

عنوان و نام پدیدآور: معرفی نسخه های تفسیر خطی علی بن ابراهیم قمی / مهدی عبدی

ناشر: نشر زائر 1389

مشخصات ظاهری: 231 ص

زبان: فارسی

موضوع: نسخه خطی

موضوع: تفسیر - علی بن ابراهیم قمی

ص: 4

فهرست مطالب

مقدمه کنگره 7

پیشگفتار 11

بخش اول: نسخه های خطی تفسیر علی بن ابراهیم قمی رحمه الله داخل ایران 17

اصفهان 19

بابل 30

تبریز 32

تهران 34

چالوس 76

دامغان 78

رشت 82

ری 84

زنجان 87

شیراز 89

قزوین 92

قم 94

کرمانشاه 130

گلپایگان 132

مشهد 136

همدان 171

یزد 173

بخش دوم: نسخه های خطی تفسیر علی بن ابراهیم قمی رحمه الله خارج از ایران 181

آلمان 183

انگلیس 185

روسیه 187

عراق 188

هند 193

بخش سوم: نمایه 197

أعلام معصومین علیهم السلام 199

أعلام اشخاص 201

کاتبین و مصححین 204

واقفین و اهدا کنندگان 207

مالکین 209

مهرها 211

اماکن 213

بخش چهارم: تصاویر 215

کتابنامه 227

ص: 6

مقدمه کنگره

شناخت هر علمی، پیوندی عمیق با شناخت تاریخ آن علم دارد، و در علوم انسانی به ویژه دانش‌هایی مانند فقه، حدیث و تفسیر، ضرورت آگاهی از تاریخ آن علوم بیش تر احساس می‌شود. چنان‌که یک فقیه هرگز نمی‌تواند بدون آگاهی از تاریخچه‌ی مسأله‌ی فقهی و تحولات آن در طول تاریخ، و نیز آرا و اقوال و موضع‌گیری فقهای گذشته به اظهار نظر صحیح و دقیق در آن مسأله اقدام کند؛ در مباحث تفسیری و حدیثی هم همین ضرورت وجود داشته، بلکه اهمیتی دوچندان می‌یابد.

درایت و فهم و فقه الحدیث بدون توجه و اطلاع کامل از تحولات تاریخی حدیث ممکن نیست. کسی که نمی‌داند احادیث موجود، عین الفاظ معصومان علیهما السلام است یا نقل به معنا، یا نقل به مضمون شده، قطعاً در استنباط احکام از روایات با مشکل مواجه می‌گردد.

قرن چهارم هجری بی‌تردید نقطه‌ی عطفی در تاریخ تحولات حدیث شیعه است. در قرن سوم غالب محدثان شیعه، عرب‌زبانان ساکن جنوب عراق بودند، اما در آغاز قرن چهارم، جایگاه خود را به راویان و محدثان ایران زمین داده، عالمان فرهیخته‌ی ایرانی عهده‌دار منصب مهم نقل حدیث گردیدند.

حلقه‌ی واسطه‌ی این تحول بزرگ خاندان «علی بن ابراهیم بن هاشم بن خلیل کوفی» بود. ابراهیم بن هاشم سرآغاز این چرخش محسوب می‌شود، که احادیث و فرهنگ شیعه و میراث علمی و حدیثی گران بهای اهل بیت علیهم السلام را از کوفه به قم منتقل کرد.

در قرن دوم و سوم صدها کرسی درس حدیثی در کوفه وجود داشت، که همگی به «قال الباقر علیه السلام» و «قال الصادق علیه السلام» اشتغال داشتند و با کمال دقت و متانت، غبار تحریف و تبدیل را، که توسط دست نشانندگان بنی امیه یعنی وضّاعان پدید آمده بود؛ از سنت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم کنار می‌زدند و مردم را با معارف اصیل و حیاتی اسلام آشنا می‌کردند. ولی در پایان قرن سوم، یک باره قم جانشین کوفه گردید و عنوان پرافتخار حرم اهل بیت علیهم السلام مفهوم حقیقی خود را نشان داد. و این خاندان «علی بن ابراهیم قمی» بودند که قم را به جایگاه اصلی خود رساندند و آن را زینده‌ی «حرم اهل بیت علیهم السلام» بودن قرار دادند.

مهاجرت حضرت سنی فاطمه‌ی معصومه علیها السلام بنت باب الحوائج الی الله به قم باعث گردید این شهر، مهبط شیعیان و کانون توجه علویان و دوستداران اهل بیت علیهم السلام قرار گیرد، قطعاً مدفن بانوی کرامت و احادیث اهل بیت علیهم السلام در قم، در مهاجرت ابراهیم بن هاشم به این دیار بی‌تأثیر نبود، و قم این‌گونه مرکز فرهنگی تفکر شیعه و میراث دار حدیث اهل بیت علیهم السلام گردید.

علی بن ابراهیم قمی که دوران حضرات عسکریین علیهما السلام و بیش تر دوران غیبت صغری را درک کرده از بزرگ‌ترین فقها، مفسران و محدثان شیعه است و در عمر پربرکت خود به رغم عارضه‌ی چشم، که در نیمه‌ی عمر به آن مبتلا گردید، نه تنها عهده دار نقل و روایت حدیث بود، بلکه به شرح و تفسیر و فقه الحدیث نیز پرداخته است.

کتاب شریف کافی که نخستین و مهم‌ترین جامع حدیثی شیعه، از جوامع

اولیه ی حدیث، به شمار می رود و ثقه الاسلام کلینی بیش از شانزده هزار حدیث را در آن گردآورده، کاملاً نشان دهنده ی تلاش شبانه روزی علی بن ابراهیم قمی در سامان بخشیدن به حدیث شیعه است. و مبالغه نیست اگر ادعا شود نیمی از احادیث کافی از او گرفته شده، گرچه نوع رابطه و پیوند این استاد و شاگرد (علی بن ابراهیم قمی و محمد بن یعقوب کلینی) برای ما چندان روشن نیست و آمدن مرحوم کلینی به قم، برای فراگیری حدیث از علی بن ابراهیم مورد تردید جدی است، به نظر می رسد در سفر دوم ابراهیم بن هاشم به قم که از مسیر ری آمده است وی در خدمت پدر بزرگوار خود بوده و در ری توقف کرده و کلینی رحمه الله از این فرصت به خوبی بهره برده و خمیر مایه ی کتاب کافی را از علی بن ابراهیم فرا گرفته باشد.

اهتمام ویژه ی علی بن ابراهیم به تفسیر قرآن و نگارش تفسیر روایی تفسیرالقمی سبب توجه به این روش حدیثی شد؛ به گونه ای که مرحوم صدوق از پرورش یافتگان همین مکتب، چنان به تفسیر روی آورد که درباره او گفتند: وی از مکتبترین در تفسیر قرآن است.

جمع آوری آرای فقهی علی بن ابراهیم قمی، بررسی اندیشه های تفسیری و نیز کاوش در اقوال کلامی و اخلاقی وی می طلبد که ابتدا، آثارش گردآوری و به صورت مُصَحَّح و مُنَقَّح ارائه گردد؛ لذا آنچه اکنون بدین منظور عرضه می گردد نه تنها پایان کار در مورد این فقیه و محدث بزرگ نیست، بلکه آغازی برای پژوهش های دامنه دارتر خواهد بود. بدان امید که حضرت حق - سبحانه و تعالی - این گام کوچک را بپذیرد.

در پایان بر خود لازم می دانم از زحمات همه کسانی که در راه تعظیم شعائر دینی و نشر فرهنگ و معارف اسلامی می کوشند، به ویژه تولیت مُعَظَّم آستانه مقدسه حضرت آیه الله مسعودی خمینی و تمام خدمتگزاران، نویسندگان، محققان

و پژوهشگرانی که در تدوین مجموعه ی آثار این کنگره سهیم بوده اند صمیمانه تشکر و قدردانی کنم. خداوند متعال بر توفیقاتشان بیفزاید.

دبیر کنگره - احمد عابدی

27 رجب 1430

ص: 10

یکی از معروف ترین تفاسیر شیعه تفسیری است که هم اکنون به نام تفسیر علی بن ابراهیم قمی رحمه الله (1) شهرت یافته این کتاب که تفسیری است اثری و اجتهادی، در اواخر سده سوم یا اوایل قرن چهارم هجری قمری نگارش یافته

ص: 11

1- (1) ابوالحسن علی بن ابراهیم بن هاشم قمی از بزرگان علمای شیعه در اواخر قرن سوم و اوایل قرن چهارم هجری قمری بوده است. در عظمت او همین قدر که او استاد بدون واسطه شیخ کلینی است که نخستین جامع حدیثی شیعه را به نام «الکافی» تألیف نموده است. نام ایشان در سند حدود 7140 روایت ذکر شده است. نجاشی برای او دوازده اثر می شمارد که یکی از آنها کتاب «التفسیر» است و از وی تمجید کرده و با این کلمات او را توصیف می کند: «ثقه، ثبت، معتمد و صحیح المذهب» و طبرسی از او با تعبیر «انه من اجلّ رواه اصحابنا و یروی عن مشایخ الحدیث» یاد کرده است. ایشان معاصر امام حسن عسکری علیه السلام، و تا سال 307 هجری قمری در قید حیات بوده است؛ چرا که شیخ صدوق در عیون اخبار الرضا علیه السلام، از حمزه بن محمد بن احمد بن جعفر نقل می کند، که گفت: «علی بن ابراهیم بن هاشم در سال 307 هجری قمری برای ما روایت نقل کرد». علی بن ابراهیم؛ شاگردانی هم چون علی بن بابویه، محمد بن علی ماجیلویه، ثقه الاسلام کلینی، احمد بن زیاد بن جعفر همدانی، محمد بن قولویه قمی، محمد بن موسی متوکل، حسن بن حمزه طبری، علی بن عبدالله وراق، حسین بن ابراهیم بن ناتانه، و... را پرورانده است. نک: معجم رجال الحدیث، ج 11، ص 193، ش 7816؛ رجال النجاشی، ص 260، ش 680؛ عیون اخبار الرضا علیه السلام، ج 1، ص 292، ح 43؛ طبقات اعلام الشیعه، ج 1، ص 167.

است، این تفسیر به ویژه در سده های اخیر، یکی از منابع مهم تفسیر اثری برای تفاسیر مأثور و سایر تفاسیر شیعی بوده و در سده های اخیر کمتر تفسیر شیعی را می توان یافت که از آن حدیثی نقل نکرده باشد.

از آن جا که بسیاری از دانشمندان شیعه بر این اعتقاد بوده اند که تفسیر قمی مجموعه ای از روایات معتبر از ائمه اطهار علیهم السلام است و بیشتر آنان این نکته را پذیرفته اند، کمتر به نقد و بررسی آن همت گماشته اند. اما در سده های اخیر، به ویژه در سده چهاردهم، با توجه به پیدایش این شبهه که ممکن است این تفسیر، تفسیر معروف علی بن ابراهیم نباشد، دیدگاه هایی از سوی برخی از پژوهشگران در نقد و بررسی آن ارائه شده است.

از جمله این که برخی تفسیر حاضر را تألیف ابوالفضل عباس بن محمد علوی که از شاگردان علی بن ابراهیم قمی است دانسته اند. (1) برخی آن را تألیف علی بن حاتم قزوینی دانسته اند. (2) برخی مؤلف آن را فردی مجهول

ص: 12

1- (1) 1. شیخ آقا بزرگ تهرانی در کتاب «الدریعه الی تصانیف الشیعه، ج 4، ص 308» این چنین نگاشته است: چون ابوالفضل عباس بن محمد بن قاسم بن حمزه بن موسی بن جعفر علیه السلام، برای تبلیغ مذهب حقه به طبرستان که در آن عصر مرکز زیدیه بود، سفر کرده بودند، برای ارائه یک تفسیر خالص شیعی و جا انداختن آن در میان آنان، روایات ابی الجارود (از امام باقر علیه السلام) را که نزد بسیاری از آنان که به جارودیه معرف بودند - مورد احترام خاص بوده به روایات علی بن ابراهیم ضمیمه کرده است. برای آشنایی بیشتر با شخصیت ابوالفضل عباس بن محمد علوی، نگاه کنید به: کتاب بارگاه آزاد گله (شرح حال و زندگانی امامزاده عباس ساری راوی تفسیر علی بن ابراهیم قمی)، دکتر محمد مهدی فقیه محمدی جلالی بحرالعلوم گیلانی و... انتشارات وثوق، قم، چاپ اول، 1384 خ.

2- (2) آیت الله سید موسی شبیری زنجانی با مقایسه منابعی که از تفسیر علی بن ابراهیم نقل کرده اند، به ویژه کتاب «تأویل الآیات»، به اثبات رسانده اند که نه تمام تفسیر قمی در این تفسیر آمده و نه تمام این تفسیر از آن علی بن ابراهیم است، بلکه در مواردی نیز که نقل «تأویل الآیات» از تفسیر علی بن ابراهیم در این تفسیر یافت می شود، تفاوت های چندی در متن و سند بین آن ها دیده می شود. این تفسیر ظاهراً از «علی بن حاتم قزوینی» بوده که از مصادر چندی به ویژه تفسیر علی بن ابراهیم.

دانسته (1) و برخی نیز آن را تفسیری تلفیقی می‌دانند. (2) هر یک از پژوهشگران دلیل‌هایی برای مدعای خود ذکر کرده‌اند. اما می‌طلبند که تحقیقی کامل و جامع برای روشن شدن این مطالب صورت گیرد که آیا واقعاً این کتاب همان تفسیر معروف علی بن ابراهیم قمی رحمه الله است؟

اما آن چه فعلاً در این نوشتار مورد نظر است معرفی نسخه‌های خطی این کتاب است که اگر کسی بخواهد در این مورد تحقیق کند به این نسخه‌ها مراجعه کند.

این تفسیر برای اولین بار در سال 1312 هجری قمری در شهر بمبئی هند چاپ سنگی گردید و پس از آن در سال 1313 هجری قمری در قطع وزیری در 774 صفحه در تهران به چاپ رسید. پس از آن در سال 1315 هجری قمری در قطع رحلی در 373 صفحه که در هامش آن تفسیر امام حسن عسکری علیه السلام نیز درج گردیده بود در تبریز به چاپ رسید. (3)

اولین چاپ حروفی این کتاب در دو جلد توسط آیت الله سید طیب موسوی جزایری و با تقریظ مرحوم شیخ آقا بزرگ تهرانی صورت گرفت و پس از ایشان مؤسسه اعلمی بیروت لبنان در سال 1412 هجری قمری این کتاب را با حروفی

ص: 13

1- (1) سید احمد موسوی، «پژوهشی پیرامون تفسیر قمی» کیهان اندیشه، س 1369، ش 32، ص 85.

2- (2) آیت الله شیخ جعفر سبحانی، کلیات علم الرجال، ص 278.

3- (3) خانبابا مشار، فهرست کتاب‌های چاپ عربی از آغاز چاپ تاکنون، ص 206.

چشم نوازتر چاپ کرد و اخیراً (1428 ق) این کتاب در یک جلد توسط حجه الاسلام و المسلمین محمد صالح اندیمشکی در انتشارات ذو القربی در شهر مقدس قم به چاپ رسیده است. تحقیقی که در پیش روی شما است از چهار بخش تشکیل شده است:

بخش اول: معرفی نسخه های خطی تفسیر قمی بر اساس حروف الفبای شهرهای ایران می باشد که از کتابخانه های شهر اصفهان شروع و به کتابخانه های شهر یزد ختم می گردد. لازم به ذکر است که معرفی نسخه های هر شهری نیز به ترتیب حروف الفبای کتابخانه های آن شهر و قدمت نسخه های خطی تفسیر قمی آن کتابخانه صورت گرفته است. در این بخش 105 نسخه خطی تفسیر قمی معرفی شده است که کهن ترین آن ها را در این جزوه به شماره های 75، 74، 48، 22، 14، 10 و 7 خواهید یافت.

بخش دوم: معرفی نسخه های خطی تفسیر قمی بر اساس حروف الفبای کشورهای ایران می باشد که از کتابخانه های کشور آلمان آغاز و به کتابخانه های کشور هند ختم می گردد. در این بخش 13 نسخه خطی تفسیر قمی معرفی شده است.

بخش سوم: فهرست اعلام معصومین علیهم السلام، اشخاص، کاتبین و مصححین، واقفین و اهدا کنندگان، مالکین، جایها و.... به همراه شماره صفحه آن ها آمده است.

بخش چهارم: در این بخش تصویر آغاز و انجام برخی از نسخه های خطی تفسیر قمی آورده شده است. طبیعت کار به گونه ای است که از لغزش و خطا گریزی نیست، از بزرگان علم و ادب و پژوهشگران و محققان پیشاپیش پوزش خواسته و انتظار دارم با بزرگواری اشتباهاتم را یادآور شوند. در پایان به حکم آن که:

نشان ناشناسی ناسپاسی است

شناسایی حق در حق شناسی است

به خدمت آقایان بزرگوار که در ذیل نامشان آمده و هر یک به گونه ای در پدید آمدن این اثر سهمی داشته اند تشکر و امتنان قلبی خود را تقدیم می دارم.

1. استاد بزرگوارم حضرت آیه الله حاج شیخ احمد عابدی دبیر محترم کنگره علی بن ابراهیم قمی رحمه الله که همواره با راهنمایی ها و خُلق نیک پاسخ گوی سؤالاتم بودند.

2. حجج اسلام آقایان: دکتر سید محمود مرعشی نجفی، محمود ارگانی بهبهانی و علی صدرایی خویی.

وماتوفیقی الا بالله علیه توکلت و الیه انیب

مهدی عبدی و ندرینی

اسفندماه 1388

ص: 15

بخش اول: نسخه های خطی تفسیر علی بن ابراهیم قمی رحمه الله داخل ایران

اشاره

ص: 17

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمری

محل نگهداری: اصفهان

نام کتابخانه: آیه الله سید محمد علی روضاتی

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: ظاهراً از سده 9 یا 10

آسیب های نسخه: به علت بریدگی برگ آخر، نام کاتب و تاریخ کتابت آن معلوم نیست. چند برگ از آغاز نسخه نیز ناقص بوده که مرحوم آیه الله حاج میرسید محمد موسوی چهارسوقی، نوشته و تکمیل کرده اند.

توضیحات نسخه شناسی: ظهر نسخه تملک مورخ 1277 هجری قمری و مهر

«عبدہ محمد کاظم» و نیز تملک و مهر مرحوم حاج میرزا قوام الدین رشتی دیدہ می شود.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی اصفهان، ج 1، ص 147-148، ش 164.

ص: 20

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: اصفهان

نام کتابخانه: آیه الله سید محمد علی روضاتی

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: محمد طالقانی

تاریخ کتابت: 22 صفر 1042 هجری قمری

آسیب های نسخه: چند برگ از آغاز کتاب ناقص می باشد.

توضیحات نسخه شناسی: در حاشیه کتاب آمده است: حمزه بن علی قلی در اواخر شوال 1099 هجری قمری، از مقابله نسخه با چند نسخه شریفه کم غلط فراغت یافته است.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی اصفهان، ج 1، ص 147-148، ش 165.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: اصفهان

نام کتابخانه: سید ضیاء الدین علامه فانی

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: «ورحمه فقال الصادق علیه السلام انما نزل افمن كان علی بینه من ربه ویتلوه شاهدا».

انجام: «من الجنه و الناس یرید من الجن و الانس».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب های نسخه: در آغاز و انجام افتادگی دارد.

توضیحات نسخه شناسی: عناوین سوره ها به شنگرف و آیات با خطی شنگرف نشانی دارند، شخصی افتادگی آغاز و انجام را به خط نسخ تکمیل نموده است.

نوع جلد: مقوایی، عطف تیماج قرمز

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 360 برگ

تعداد سطرها: 22 سطر

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی سه کتابخانه اصفهان (ابوالبرکات، علامه فانی، سید شفتی) ص 114-110، ش 31.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: اصفهان

نام کتابخانه: مدرسه صدر بازار

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: شمس الدین محمد و شیخ احمد

تاریخ کتابت: سده 11

آسیب های نسخه: برگ پایانی نسخه حاضر افتادگی دارد.

توضیحات نسخه شناسی: عناوین و نشانی آیات به شنگرف، تصحیح شده با حاشیه نویسی مختصر با عناوین «ه دی»، اهدایی آیه الله صادقی، روی برگ اول یاد داشتی از عیسی بن صفی الدین محمد بن نعمت الله بن عبدالله بن علی بن سیف بن حسین جزائری آمده که نیمه اول کتاب به خط عمویش شمس الدین محمد و نیمه آخر از عمویش شیخ احمد و تملک محمد رضا قمی به سال 1103 و یک بیت شعر فارسی از شاه حسین سبزواری و تملک محمد مهدی شریف و مهر مربع «الواثق بالله الغنی العبد المذنب عین علی» و وقفنامه کتاب از حاج محمد حسن خراسانی به سال 1201 دیده می شود.

نوع جلد: تیماج دورو، رو مشکی ضربی فرسوده، اندرون قرمز.

ص: 23

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 335 برگ

تعداد سطرها: 21 سطر

اندازه کتاب: 18 * 21/5 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه صدر بازار، اصفهان، ج 2، ص 506، ش 690.

ص: 24

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: اصفهان

نام کتابخانه: مدرسه صدر خواجه

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: «ان ابراهیم علیه السلام نظر الی جیفه علی ساحل البحر تأکله سباع البر و سباع البحر ثم تثبت السباع بعضها علی بعض».

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: محمود بن نصار بن محمد بن حسان ضیمری بصری

تاریخ کتابت: جمعه 27 ربیع الثانی 1033 هجری قمری

آسیب های نسخه: چند برگ از آغاز کتاب ناقص می باشد.

توضیحات نسخه شناسی: آیات قرآنی معرب و شنگرف، توسط کاتب تصحیح شده، در برخی از برگ ها علامت وقف دیده می شود، پایان جزء اول اشعاری به فارسی به خط غلام نبی آمده است.

نوع جلد: تیماج مشکی، ضربی

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 276 برگ

تعداد سطرها: 25 سطر

اندازه کتاب: 21 * 31 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی، کتابخانه مدرسه صدر خواجه اصفهان، ص 34، ش 38.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: اصفهان

نام کتابخانه: عمومی

شماره نسخه: 2680

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذي لا من شيء كان» (1) آغاز اصل کتاب: «بسم الله الرحمن الرحيم حدثنا ابوالفضل العباس بن محمد بن القاسم بن... في قوله الحمد لله قال الشكر لله».

انجام: «لا يستطيع عبد يقول لو كان هذا انزل من القرآن الاوقد انزل الله فيه تمت الكتاب».

نوع خط: نسخ

کاتب: میر احمد کفرانی ابن سلطان محمد به فرموده میرزا رفیع الدین

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: چرمی آلبالویی

نوع کاغذ: اصفهانی

ص: 26

1- (1) جناب آقای دکتر جواد مقصود همدانی احتمال داده که این نسخه، نسخه ای از کتاب جوامع التفسیر تألیف موسی بن اسماعیل باشد. اما با توجه به آغاز و انجام این نسخه کاملاً پیداست که این نسخه تفسیر منسوب به علی بن ابراهیم قمی رحمه الله است.

تعداد برگ ها: 473 برگ

تعداد سطرها: 25 سطر

اندازه کتاب: 19 * 25 سانتی متر

اندازه نوشته: 18 * 11 سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی اصفهان، ج 1، ص 204-206، ش 323-26].

ص: 27

عنوان: مختصر تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: اصفهان

نام کتابخانه: قهندر هو (سارویه) در منطقه «جی»

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: «بسم الله، الحمد لله رب العالمین و صلوا و السلام علی سیدنا محمد و آله الطاهرین و بعد، فاتی وقت علی کتاب الاستاذ الفاضل علی بن ابراهیم بن هاشم القمی فوجدته کتاباً ضخماً قابلاً للاختصار...».

انجام: «و كان الفراغ من كتابه هذا الكتاب في يوم الثلاثاء... الدغفلی..»

نوع خط: نسخ عربی

کاتب: حسام بن ناصر الدین بن محمد علوی الدغفلی

تاریخ کتابت: روز سه شنبه 2 صفر 984 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: شیخ کمال الدین عبدالرحمان بن محمد بن ابراهیم بن عتایقی حلی (قرن 8) اسانید روایت های تفسیر علی بن ابراهیم را انداخته و تفسیرهایی که دلالت بر عدم عصمت پیغمبران داشتند نیز نیاورده است. مؤلف گوید که این تفسیرها موافق با مذهب شیعه نمی باشند چه این که عقیده دارند به منزله بودن پیغمبران از هر گونه گناه و عصیان. دو برگ عطف سفید در اول و آخر نسخه مشاهده می گردد. روی برگ یک خط و مهر آیه الله صاحب «روضات الجنّات» است و روی برگ دوم تملک «للفقییر الی الله فرج الله» و هم

شرحی

ص: 28

درباره «عنقاء» منقول از «شرح الکشاف، لمولانا علاء الدین پهلوانی». ظهر برگ دو و روی برگ سه مطالب متفرق تفسیری به خط کاتب متن، و روی برگ 146 نیز پس از ختم کتاب شرحی درباره «سوره الناس» به خط همون نوشته شده است. در گوشه و کنار چند جای کتاب حواشی مختلفی دیده می شود، و از این که در بعض مواضع کتاب به مقدار چند کلمه در اصل ظاهراً لایقرء بوده گاهی بیاض گذارده و با قرائن دیگر می توان گفت که نسخه از روی خط مؤلف نوشته شده است.

نوع جلد: مقوایی ابری اصفهانی جدید مستعمل، آستر کاغذ زرد.

نوع کاغذ: چار بغل اعلی

تعداد برگ ها: 145 برگ

تعداد سطرها: 20 و 21 سطری

اندازه کتاب: 16 * 21/5 سانتی متر

اندازه نوشته: 10 * 15 سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه های اصفهان، ج 1، ص 123-115، ش 34.

ص: 29

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: بابل

نام کتابخانه: مدرسه خاتم الانبیاء (صدر)

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الصمد المتفرد الذی لا من شیء کان».

انجام: «حتی لا یتطیع عبد ان یقول لو کان هذا انزل فی القرآن الاّ وقد انزل الله فیہ».

نوع خط: نسخ

کاتب: قاسم بن علی بن شریف کاسه گر

تاریخ کتابت: 14 جمادی الثانی 1065 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین به شنگرف، پنج ورق اول نو نویس است، اولش تملک محمد کاظم بن محمد صادق توشای مهر شهری سنه 1173 با مهر مربعی ناخوانا، وقف به سال 1273.

نوع جلد: تیماج قهوه ای

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

ص: 30

تعداد برگ ها: 327 برگ

تعداد سطرها: 23 سطر

اندازه کتاب: 29 * 18 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی مدرسه خاتم الانبیاء (صدر)، بابل، ص 41، ش 44.

ص: 31

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تبریز

نام کتابخانه: ملی

شماره نسخه: «شماره ردیف 226، شماره دفتر 3606».

آغاز: «.... الحمد لله الواحد الاحد المنفرد الذی لا من شیء».

انجام: «لو كان هذا انزل القرآن الا وقد انزل الله تبارک و تعالی فیہ اتفق الفراغ من تسویده یوم الاثنين من شهر رمضان المبارک سنه ثلاث وستین و الف علی ید اقل عباد الله و احوجهم احمد بن کمال بن احمد عفی الله تعالی عنه و عن والديه بحق محمّد و آل محمّد».

نوع خط: نسخ

کاتب: احمد بن کمال بن احمد

تاریخ کتابت: 2 رمضان المبارک 1063 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: مجدول مذهب، روی آیات و شواهد با شنگرف خطی رسم کرده اند.

نوع جلد: چرمی سبز

ص: 32

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 324 برگ

تعداد سطرها: 20 سطر

اندازه کتاب: $17/5 * 28$ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه ملی تبریز، ج 1، ص 282-283.

ص: 33

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: دانشگاه

شماره نسخه: 1883

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نستعلیق

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده 10

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عنوان درشت در زمینه زر یا شنگرف، در پایان نسخه از تثلیث زحل در شب دوشنبه دوم جمادی الاوّل 861 هجری قمری یاد شده است. در پایان یادداشتی است از عبد الله منشی طبری که نسخه را در تهران به سال 1261 خریده است.

نوع جلد: مقوّا

نوع کاغذ: سمرقندی

ص: 34

تعداد برگ ها: 121 برگ

تعداد سطرها: 21 سطر

اندازه کتاب: 16 * 25 سانتی متر

اندازه نوشته: 12/5 * 22 سانتی متر

مأخذ: فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ج 8، ص 488-489.

ص: 35

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: دانشگاه

شماره نسخه: 516

آغاز: «بسمله و به نستعین. الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق ما کون» (اندکی با چاپی جدایی دارد).

انجام: «لو کان هذا نزل فی القرآن الا و قد انزل الله فیه».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عنوان ها و نشانه ها به شنگرف می باشد. علامه مجلسی آن را تصحیح نموده و به نسخه دست نزده و صحیح ها را در هامش نوشته است. حاشیه هایی دارد به خط نستعلیق و به خط علامه مجلسی در برخی جاها با نشانه های (م ق ر عفی عنه) و (م ت ق مد ظله) و (ن) و (ق) و (ی). در عنوان دارد: «کتاب تفسیر الاوسط لعلی بن ابراهیم علیه الرحمه و الغفران» در برگ 1 الف دارد: «للوالد العزیز عبد الباقی ابقاه الله و وفقه» با مهر «عبدہ عبد الباقی الحسینی» در دو جا نیز «اعاره الله احقر عبیده (..) ابن محمّد صالح محمّد حسین الحسینی عاملهما بلطفه... بحرمة النبی و الوصی و آلہما صلوات الله

عليهم اجمعين» با مهر «العبد محمد حسين الحسيني» نسخه را آقای فخرالدین نصیری در تاریخ 1333/10/14 خورشیدی به کتابخانه هدیه نموده است.

نوع جلد: تیماج سرخ مقوایی

نوع کاغذ: ترمه

تعداد برگ ها: 263 برگ

تعداد سطرها: 23 سطر

اندازه کتاب: 15 * 23/5 سانتی متر

اندازه نوشته: 9 * 17 سانتی متر

مأخذ: فهرست کتابخانه اهدایی آقای سید محمد مشکوه به کتابخانه دانشگاه تهران، ج سوم، بخش سوم، مجلد پنجم، ص 1229-1232، ش 1394.

ص: 37

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: دانشگاه

شماره نسخه: 1854

آغاز: «بسمله و به نستعین. الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق ما کون» (اندکی با چاپی جدایی دارد).

انجام: «لو کان هذا نزل فی القرآن الا و قد انزل الله فیہ».

نوع خط: شکسته نستعلیق چلیپا

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در پایان نسخه تاریخ روز سه شنبه 14 رجب 1173 و در جاهای دیگر تاریخ 14 رجب 1183 و 15 رمضان 1182 هجری قمری دیده می شود.

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده.

توضیحات نسخه شناسی: مجموعه: جنگی است از محمد بن احمد بن حسین بن ابراهیم حامدی از مطالب خبری پراکنده و این است عنوان های مهم آن: 1. تفسیر علی بن ابراهیم (2 ر - 91 ر)... و نیز تفسیر علی بن ابراهیم (113 ر 134 ر پ).

نوع جلد: تیماج تریاکی

نوع کاغذ: فرنگی

ص: 38

تعداد برگ ها: 198 برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: 15 * 25 سانتی متر

اندازه نوشته: 14 * 22/5 سانتی متر

مأخذ: فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ج 8، ص 447-448، ش 1854.

ص: 39

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی (1)

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی

شماره نسخه: فتو 251764

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق».

انجام: افتاده. «قل اعوذ برب الفلق..... صندوق من نار منه اهل تلك....»

نوع خط: نسخ خوش

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: پیش از سال 1144 هجری قمری که تاریخ نشان مهر وقفنامه ای است.

آسیب های نسخه: آغاز برابر انجام افتاده.

توضیحات نسخه شناسی: وقفنامه ای در مهر اسلیمی «بسم الله، وقف نمود قرانی الله تعالی و طلباً مرضاته... محمد علی بن سلام این جلد کتاب را با مجلد... دیگر بر قاطبه شیعیان حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه وقفاً مؤبداً مخلصاً سنه 1114» با یادداشت های بسیار در کنارها به ویژه در بخش پایانی، یادداشت و سروده های پراکنده در برگ آستری آغاز.

ص: 40

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 506 برگ

تعداد سطرها: 25 سطر

اندازه کتاب: 21 * 30 سانتی متر

اندازه نوشته: 10/5 * 21/5 سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه های عکسی کتابخانه مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ج 1، ص 81، ش 1559.

ص: 41

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مدرسه صدر(1)

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: «فی علی کذا انزلت انزلہ بعلمہ و الملائکہ یشہدون و قوله یا ایہا الرسول بلغ».

انجام: «یقول لو کان هذا انزل فی القرآن الا وقد انزل اللہ تبارک و تعالیٰ فیہ».

نوع خط: نسخ

کاتب: احمد بن حسن بن احمد بن مهنا حسنی احسایی

تاریخ کتابت: روز دوشنبه محرم 997 هجری قمری

آسیب های نسخه: حدود 10 صفحه اول بنابر چاپ سید طیب موسوی جزایری از آغاز افتاده است.

توضیحات نسخه شناسی: عناوین و نشانی ها شنگرف، برگ آخر تملک مفید

ص: 42

1- (1) در سال 1315 شمسی کتاب های این کتابخانه را که 57 جلد کتاب خطی و 255 جلد کتاب چاپی بود را برای نگهداری بهتر به کتابخانه سپهسالار منتقل کردند. بعد از انقلاب چند سالی کتاب ها به مکان اصلی خود، مدرسه صدر، انتقال یافت (به جز مجموعه شماره 313 صدر که هم اکنون در کتابخانه سپهسالار نگهداری می شود). تا این که چندی پیش برای محافظت بیشتر به کتابخانه مدرسه مروی تهران منتقل شدند. نسخه های انتقال یافته به مدرسه مروی 49 جلد بود. اما بر اثر خراب شدن مدرسه و ریختن آب 10 جلد از آنها نابود شده اند. نک: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه صدر - تهران، ص 17-10.

بن ابی جعفر بن محمد باقر بن فخر الدین احمد موسوی استرآبادی به سال 1139 هجری قمری، با مهر بیضوی: «عبده مفید الموسوی» و مهر بیضوی: «دفتر کل اوقاف 1311».

نوع جلد: تیماج زیتونی، جدول دار، درون سرخ

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 382 برگ

تعداد سطرها: 21 سطر

اندازه کتاب: 17 * 25/5 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه صدر - تهران، ص 81-82، ش 30.

ص: 43

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مجلس شورای اسلامی

شماره نسخه: 3880

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: میرزا محمد بن نظر رکاوندی

تاریخ کتابت: 1075

آسیب های نسخه: بیشتر اوراق چرکین است.

توضیحات نسخه شناسی: بر پشت برگ اول زایجه طالع آخوند ملا شیخ محمد پسر ملا علی اکبر متولد در 1195 و نیز تاریخ تولد ملا محمد باقر ملقب به میرزا آقا (م - 1199) و فاطمه خانم کلانی (م 1200) و زینب خانم ملقب به بلور خانم (م - 1197) دیده می شود. در حواشی نسخه اصلاحات و سقطات و تفسیر برخی از لغات و گاه تعلیقاتی با قلم کاتب نوشته شده، عناوین به سنگرف. «ثبت قدیم 25942، جدید 9414 تنکابنی 108».

نوع جلد: تیماج قرمز

نوع کاغذ: کاهی آهار شده

تعداد برگ ها: 344 برگ

ص: 44

تعداد سطرها: 28 سطر

اندازه کتاب: رحلی 20 * 33 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ج 10، بخش چهارم، ص 1910.

ص: 45

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مجلس شورای اسلامی

شماره نسخه: 14359

آغاز: «تفسیر الكتاب المجید المنزل من عند العزیز الحمید».

انجام: «قد نزل فیہ و صلی اللہ علیہ و آلہ».

نوع خط: نسخ

کاتب: عباس بن خضر النجفی اصلاً و مولداً و مسکناً.

تاریخ کتابت: سه شنبه 8 ذی الحجه 1091 هجری قمری در نجف اشرف.

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین به شنگرف، آیات شریفه، معرب است و با خطوط شنگرف معین گردیده. مقابله و تصحیح شده، در حاشیه نسخه بدل ذکر گردیده، با حواشی به امضاء «ص» و به نقل از کتب و حواشی دیگر، چند تملک در برگ اول نسخه مشاهده می گردد. «ثبت 89857».

نوع جلد: پارچه ای مشکی با نقش گل و بوته، عطف و حاشیه تیماج سرخ

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 291 برگ

تعداد سطرها: 21 سطر

اندازه کتاب: 14 * 20/5 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ج 38، ص 488.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مجلس شورای اسلامی

شماره نسخه: 3507

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: علی اصغر بن حاجی محمد شفیع تبریزی

تاریخ کتابت: 1117

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین به شنگرف. «شماره ثبت قدیم 78344، جدید 6849».

نوع جلد: تیماج عنایی دارای ترنج مذهب در وسط

نوع کاغذ: اصفهانی شکری

تعداد برگ ها: 414 برگ

تعداد سطرها: 27 سطر

اندازه کتاب: رحلی 19 * 31 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ج 10، بخش سوم، ص 1459.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مجلس شورای اسلامی

شماره نسخه: 12176

آغاز: «تفسیر الكتاب المجید المنزل من عند العزیز الحمید علی محمد النبی الرشید صلی الله علیه و آله و سلامه الفعال لما یرید و هو تفسیر مولانا ابی عبدالله جعفر بن محمد الصادق صلوات الله علیه».

انجام: «قال ان الله انزل فی القرآن تبيان.... قد نزل فيه و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین و سلم تسليماً كثيراً».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: آیات و نشانی ها به شنگرف، صفحه اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع، تمام صفحات مجداول محرر مرصع، در صفحه اول تملک محمد رسول بن عبدالعزیز با مهر مربعی به سجع «محمد رسول الله» به تاریخ سه شنبه 23 ذی القعدة 1234 هجری قمری. «ثبت 26408».

نوع جلد: تیماج سبز

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

ص: 48

تعداد برگ ها: 335 برگ

تعداد سطرها: 22 سطر

اندازه کتاب: $17/5 * 28$ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ج 35، ص 181-182.

ص: 49

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مجلس شورای اسلامی

شماره نسخه: 57

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد المتفرد».

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب های نسخه: چند ورق اول وصالی شده است.

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: تیماج سبز

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 182 برگ

تعداد سطرها: 35 سطر

اندازه کتاب: $14/5 * 33/5$ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ج 2، ص 26، ثبت 7039.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مجلس شورای اسلامی

شماره نسخه: 1201

آغاز: «من تفسیر علی بن ابراهیم رحمه الله علیه... قال حدثنی ابی عن عمر بن عثمان... عن ابی جعفر علیه السلام قال لما نزلت هذه الآية و جیء یومئذ بجهنم.

انجام: «علی من انکر خلق الجنة و النار».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: مجموعه ای است به خط نسخ با چند قلم که منقولاتی از تفسیر علی بن ابراهیم قمی به شماره «گ 56 الف» رساله پنجاه و ششم این مجموعه می باشد.

نوع جلد: تیماج سبز

نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره نخودی

تعداد برگ ها: 102 برگ

تعداد سطرها: 18 و 20 سطر

اندازه کتاب: خشتی 15/5 * 21 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ج 23، بخش 2، ص 731.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مدرسه مروی

شماره نسخه: 352

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: محمد زمان بن مولانا شاه محمود ماهانی

تاریخ کتابت: سده 11

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: وزیری

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه مروی تهران، ص 91.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مدرسه عالی شهید مطهری (سپهسالار)

شماره نسخه: 16 صدر [763]

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: احمد بن حسن بن مهنا حسینی احسائی

تاریخ کتابت: دوشنبه محرم الحرام سال 977 هجری قمری

آسیب های نسخه: آغاز افتاده است.

توضیحات نسخه شناسی: مالک نسخه مفید بن ابو جعفر موسوی استر آبادی در سال 1139 هجری قمری، زیر آیه ها خط شنگرف می باشد.

نوع جلد: تیماج سبز مقوایی

نوع کاغذ: سپاهانی

تعداد برگ ها: 377 برگ

تعداد سطرها: 21 سطر.

اندازه کتاب: 17 * 25/5 سانتی متر

اندازه نوشته: 10 * 17/5 سانتی متر

مأخذ: فهرست کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری، (سپهسالار)، ج 3، ص 479.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مدرسه عالی شهید مطهری

شماره نسخه: 5188

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: 1068 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: زیر آیه ها خط شنگرف، عنوان ها به شنگرف، جمال الدین حسینی آن را در تاریخ 1060 یا 1090 هجری قمری تصحیح کرده است. حاشیه به نشان «ی. م ن».

نوع جلد: تیماج سبز مقوایی ضربی

نوع کاغذ: سپاهانی

تعداد برگ ها: 302 برگ

تعداد سطرها: 23 سطر

اندازه کتاب: 21 * 31 سانتی متر

اندازه نوشته: 12 * 20 سانتی متر

مأخذ: فهرست کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری، (سپهسالار)، ج 3، ص 480.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مدرسه عالی شهید مطهری

شماره نسخه: 8129

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد رضی بن ملا فضل علی شبستری

تاریخ کتابت: پنجشنبه نزدیک پایان ربیع الاول بدون ذکر تاریخ سال

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عنوان ها به شنگرف است. زیر آیه ها خط شنگرف. فرهاد میرزا در سال 1282 هجری قمری مالک نسخه بوده است.

نوع جلد: تیماج حنایی ضریبی مقوایی با برگردان

نوع کاغذ: فرنگی

تعداد برگ ها: 288 برگ

تعداد سطرها: 22 و 23 سطر

اندازه کتاب: $20/5 * 29$ سانتی متر

اندازه نوشته: $11 * 21$ و $11/5 * 21/5$ سانتی متر

مأخذ: فهرست کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری، (سپهسالار)، ج 3، ص 480.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: مدرسه عالی شهید مطهری

شماره نسخه: 2003

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: پس از ختم تفسیر قرآن، چگونگی نزول سوره های قرآن را به روایت ابن عباس نقل و پس از آن خواص و ثواب قرائت سوره ها را با نقل روایات ذکر کرده و پس از این حدیثی راجع به این که انسان مرکب شده است از حالت سبعیه و بهمیه و شیطانیت و ربانیت و خصوصیات هر یک و راه وصول به مدارج عالی و جلوگیری از نفس در فرار از صفات ربانی نقل شده است. وقفی سپهسالار.

نوع جلد: چرمی ضربی

نوع کاغذ: سمرقندی

تعداد برگ ها: 245 برگ

ص: 56

تعداد سطرها: 24 سطر

اندازه کتاب: 29 * 20 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری، (سپهسالار)، ج 1، ص 138-139، ش 205 و ج 3، ص 479.

ص: 57

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: ملک

شماره نسخه: 211

آغاز: «بسمله، و به نستعین، تفسیر الکتاب المجید المنزل من عند العزیز الحمید...».

انجام: «یقول لو کان انزل فی القرآن الا وقد نزل فیہ کل هالک و در کالما».

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

محل کتابت: بندر سورت گجرات

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: جدول زر و شنگرف و لاجورد، آیه ها شنگرف، با تملک ابراهیم بن ضیاء الدین محمد حسینی و مهر از «اسد الله مورخ 1254».

نوع جلد: میشن سرخ

نوع کاغذ: متن سمرقندی حاشیه افشان سرخ

تعداد برگ ها: 332 برگ

تعداد سطرها: 25 سطر

اندازه کتاب: 19/7 * 29/9 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتاب های خطی کتابخانه ملی ملک، ج 1، ص 149-150.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: ملک

شماره نسخه: 1470

آغاز: «بسمله، الحمد لله الواحد الاحد الصمد المنفرد...».

انجام: و عنه عن احمد بن ابی عبدالله عن علی بن حکم».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده 12

آسیب های نسخه: انجام افتاده است.

توضیحات نسخه شناسی: عنوان شنگرف، سر لوح و جدول زرین در صفحه عنوان.

نوع جلد: میشن سرخ مغزی دار

نوع کاغذ: ترمه

تعداد برگ ها: 380 برگ

تعداد سطرها: 19 سطر

اندازه کتاب: 15/5 * 26 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتاب های خطی کتابخانه ملی ملک، ج 1، ص 149-150.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: ملی

شماره نسخه: 2317/ع

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده 12

آسیب های نسخه: پاشیدگی مرکب و آب افتادگی و لکه های سوختگی در برخی اوراق.

توضیحات نسخه شناسی: عناوین سوره ها با مرکب قرمز، روی آیات قرآنی با قرمز خط کشی شده، در برگ اول یادداشتی در مالکیت «سلیمان بن علی عاملی» و «محمد علی کاظم» و یادداشتی در وقف نسخه توسط مریم دختر محمد تقی بیگ به همراه مهر «محمد کاظم» و دو مهر «محمد نبی الله علی و الله»، برگ پایانی مهمور به دو مهر «محمد نبی الله علی ولی الله» و مهر مربع «العبد المذنب محمد الحسینی»، در ظهر برگ پایانی مطلبی در تاریخ تولد فرزند سلیمان بن علی بن محمد شامی عاملی در 1070 هجری قمری همراه با اشعار مولودی در همین مورد نوشته شده است. ترجمه و توضیح لغات متن در حواشی برخی

ص: 60

اوراق نوشته شده، نسخه مقابله و در حواشی تصحیح شده است.

نوع جلد: تیماج سر مه ای، ضربی، مقوایی

نوع کاغذ: اصفهانی نخودی

تعداد برگ ها: 290 برگ

تعداد سطرها: 23 سطر

اندازه کتاب: 185 * 295

اندازه نوشته: 115 * 200

مأخذ: فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ج 12، ص 131-132.

ص: 61

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: ملی

شماره نسخه: 3720/ع

آغاز: «بسمله، قال جعفر بن محمد عن عبدالله عن الحسن بن علی عن ابیه عن ابی بصیر عن ابی عبدالله علیه السلام قوله: کهیعص، قال، هذه اسماء الله مقطعه».

انجام: «يقول لو كان هذا نزل في القرآن الا وقد انزل الله فيه».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد کاظم بن علی بن حسن بن عبدالله قهبانچی

تاریخ کتابت: 1079 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: نسخه حاضر جزء دوم تفسیر از ابتدای سوره مریم علیها السلام تا آخر قرآن را در بر دارد. عناوین و سرفصل ها با مرکب سرخ خط کشی شده، نسخه مقابله و در حواشی اوراق تصحیح شده و اوراق کمی از آن حاشیه نویسی دارد.

نوع جلد: مقوّا با روکش گالنیگور سبز، عطف با روکش چرمی تریاکی سوخته.

نوع کاغذ: اصفهانی نخودی

تعداد برگ ها: 125 برگ

ص: 62

تعداد سطرها: 18 سطر

اندازه کتاب: 250 * 190

اندازه نوشته: 160 * 110

مأخذ: فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ج 16، ص 331.

ص: 63

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: ملی

شماره نسخه: 509/ع

آغاز: «... بذلك فانتظر النبي صلى الله عليه وآله وسلم الحكم من الله فانزل الله تبارك وتعالى الذين يظاهرون».

انجام: «لو كان انزل في القرآن الا قد نزل فيه».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: 1096 هجری قمری

آسیب های نسخه: آغاز افتاده است.

توضیحات نسخه شناسی: این کتاب حاوی یک دوره تفسیر قرآن است در نسخه حاضر تا صفحه 24 مسائلی چند از مسائل قرآن می آید. در ابتدا خطبه ای از آن کتاب باید بیاید که متأسفانه در این جا آن افتاده و بعد مباحثی چون تأویل و رخصت و سپس مسأله قصص ذکر شده است. از صفحه 24 به بعد تفسیر سوره های قرآن آن هم به صورت موجز می آید. سرفصل ها با مرکب قرمز، بعضی جملات با مرکب قرمز، روی بعضی جملات با مرکب قرمز خط کشی شده است.

نوع جلد: تیماج لیمویی، لولادار، اندرون تیماج حنایی

ص: 64

نوع کاغذ: فستقی فرنگی

تعداد برگ ها: 389 برگ

تعداد سطرها: 19 سطر

اندازه کتاب: 275 * 160

اندازه نوشته: 185 * 90

مأخذ: فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ج 8، ص 12.

ص: 65

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: ملی

شماره نسخه: 1292 /ع

آغاز: «بسمله و به ثقتی، الحمد لله الذی هو الاوّل الفرقان و اخری دعوی».

انجام: «فجعلنا هباء منثورا و لا حول و لا قوه الا بالله العلی العظیم».

نوع خط: نسخ ساده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: محتملاً قرن 11 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: این کتاب تفسیر مختصری است مروی از ائمه اطهار علیهم السلام که علی بن ابراهیم به تألیف آن دست زده و در آن از سوره های متعدد قرآنی مباحث چندی انتخاب کرده و در تفسیر آن ها اقوال ائمه علیهم السلام را آورده است. این تفسیر از تفاسیر معروف شیعی است و حاوی مباحث دقیق اقوال بزرگان و ائمه شیعه می باشد. روی آیات با مرکب خط کشی شده، ابتدای پاره ای از اقوال بزرگان شیعه خط کشی قرمز شده است.

نوع جلد: تیماج، منگنه، یک لائی، ساده

نوع کاغذ: اصفهانی

تعداد برگ ها: 202 برگ

ص: 66

تعداد سطرها: 25 سطر

اندازه کتاب: 170 * 240

اندازه نوشته: 110 * 170

مأخذ: فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ج 9، ص 279.

ص: 67

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: ملی

شماره نسخه: 458/ع

آغاز: «بسمله، الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذی لا من شیء خلق».

انجام: «و الله ما ترك الله شيئاً يحتاج العباد اليه الا وجده و بينه للناس حتى لا يستطيع عبد يقول لو كان هذا... قد انزل الله فيه».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: محتملاً قرن 12 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: سر فصل ها با مرکب قرمز، روی بعضی جملات با مرکب قرمز خط کشی شده، صفحه آخر نو نویسی شده است.

نوع جلد: میشن عنابی، ترنج و نیم ترنج، ضربی، مقوایی

نوع کاغذ: دولت آبادی (الوان)

تعداد برگ ها: 470 برگ

تعداد سطرها: 19 سطر

اندازه کتاب: 150 * 265

اندازه نوشته: 85 * 180

مأخذ: فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ج 7، ص 385.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: ملی

شماره نسخه: 459/ع

آغاز: «بسمله، الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الصمد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق».

انجام: «هو فی صدور الناس یوسوس...».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: قرن 12 هجری قمری

آسیب های نسخه: انجام افتاده است.

توضیحات نسخه شناسی: در این نسخه تفسیر مختصری بر قرآن فراهم آورده از صفحه 28 تا آخر نسخه، و در ابتدا درباره مسائل قرآنی از قبیل ناسخ و منسوخ و کلمات و آیات قرآنی که در موارد متعدد اختلاف معنی دارند و قصص و تأویل و رخصت بعد از عزیمت، مطالبی می آورد. سر فصل ها با مرکب قرمز، روی بعضی کلمات و عبارات با مرکب قرمز خط کشی شده است.

نوع جلد: تیماج، تریاکی، مقوایی

نوع کاغذ: ترمه

تعداد برگ ها: 432 برگ

ص: 69

تعداد سطرها: 20 سطر

اندازه کتاب: 140 * 260

اندازه نوشته: 80 * 150

مأخذ: فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ج 7، ص 359-385.

ص: 70

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: ملی

شماره نسخه: 2361/ع

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الصمد المنفرد الذی لا من شیء کان و لا شیء خلق ما یکون».

انجام: «حتی لا یستطیع عبد یقول لو کان انزل فی القرآن و قد نزل فیه».

نوع خط: نسخ

کاتب: شرف الدین بن ملا محمد تقی دزفولی

تاریخ کتابت: 1297 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین سوره ها و تعدادی از آیات در ابتدای برخی از سوره ها با قرمز نوشته شده، روی آیات قرآنی و بعضی کلمات دیگر با مرکب قرمز یا سیاه خط کشی شده، در برگ اول و آخر نسخه یادداشتی در مالکیت نسخه توسط «محمد علی بن محمد حسین دزفولی» در سال 1297 همراه با مهر «عبد محمد حسین دزفولی» در 1297 همراه با مهر «عبد محمد علی الموسوی»، روی برگ اول مطالبی حاشیه ای در ارتباط با مطالب متن با خط حمائلی نوشته شده، نسخه در حواشی تصحیح شده است.

نوع جلد: بدون جلد

ص: 71

نوع کاغذ: اصفهانی و فرهنگی نخودی

تعداد برگ ها: 232 برگ

تعداد سطرها: 26 سطر

اندازه کتاب: 110 * 170

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ج 12، ص 118-119.

ص: 72

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: ملی

شماره نسخه: 4094/ع

آغاز: افتاده: «یا کُل منها فردالله عز و جل علیهم فقال و ما ارسلناک قبلک من المرسلین الی قوله و جعلنا بعضهم لبعض فتنه».

انجام: افتاده: «فقلت یا ابالحسن فان العرب تفرو تکر و ان الکره تنفی الفره فکانه استحیی فولی».

نوع خط: نستعلیق

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب های نسخه: آب افتادگی در لبه های اوراق و افتادگی در آغاز و انجام.

توضیحات نسخه شناسی: نسخه حاضر از تفسیر آیات سوره فرقان تا تفسیر سوره کوثر را با افتادگی در آغاز و انجام در بر دارد. اوراق پایانی نسخه (125-132) تفسیر آیاتی از سوره آل عمران است. تزئینات متن: عنوان «قوله» در بیشتر اوراق به شنگرف، بالای آیات قرآنی با شنگرف یا مرکب سیاه خط کشی شده. در حواشی اوراق تصحیح شده. مهرها و تملک و غیره: در اوراق 2 و 3 و 4 مطالبی پیرامون سوره های مکی و مدنی قرآن و فضایل قرآن از سوره فاتحه تا سوره احزاب با طرح سرو نگاشته شده.

نوع جلد: مقوّا با روکش گالینگور سبز، عطف باروکش چرم عنابی

نوع کاغذ: فرنگی نخودی

تعداد برگ ها: 132 برگ

تعداد سطرها: 18 سطر

اندازه کتاب: 250 * 190

اندازه نوشته: 155 * 110

مأخذ: فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ج 17، ص 441-442.

ص: 74

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: تهران

نام کتابخانه: کتابخانه خصوصی دکتر اصغر مهدوی (1)

شماره نسخه: 759

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد حسن بن محمد هادی خطیب امامی کاشانی

تاریخ کتابت: روز دوشنبه 27 شوال سال 1089 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: نشریه نسخه های خطی، ج 2، ص 145.

1-1) احتمالاً میکرو فیلم آن در کتابخانه دانشگاه تهران موجود باشد.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: چالوس

نام کتابخانه: مدرسه امام صادق علیه السلام

شماره نسخه: 142

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الفرد الصمد المتفرد الذی لا من شیء کان ولا من شیء خلق ما کون...».

انجام: «ان الله انزل القرآن تبیان کل شیء حتی و الله ما ترک شیئا یحتاج العباد الیه الا یبینه فیه للناس حتی لا یتطیع عبد ان یقول کان هذا انزل فی القرآن الا وقد انزله الله فیه».

نوع خط: نسخ کهن

کاتب: محمد بن حاجی فرخ داد میرزا رازی

تاریخ کتابت: اول صفر 1077 هجری قمری در مدرسه جده اصفهان.

آسیب های نسخه: نسخه حاضر از ابتدا یکی دو برگ افتادگی دارد.

توضیحات نسخه شناسی: عناوین و خطوط شنگرف، در هامش نسخه تصحیح و تحشیه شده است.

نوع جلد: تیماج سیاه

ص: 76

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 195 برگ

تعداد سطرها: 27 سطر

اندازه کتاب: 16 * 26 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی مدرسه امام صادق علیه السلام، چالوس، ص 51-50.

ص: 77

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمری

محل نگهداری: دامغان

نام کتابخانه: قمر بنی هاشم علیه السلام

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ زیبا

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: رجب 1059 هجری قمری (پایان جلد اول) و 12 شعبان 1075 هجری قمری پایان کتاب.

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: پایان کتاب تصحیح شده و در پایان جلد اول امضای بلاغی به روز چهارشنبه از ماه شوال سال 1075 هجری قمری و در پایان جلد دوم امضای همو در 21 رمضان سال 1075 هجری قمری مشهود است، دارای حواشی مختصر، در برگ اول یادداشتی از سید طاهر شاهچراغی در سلخ ذی الحجه 1390 هجری قمری درباره تاریخ فوت حاج لطف الله بن شیخ مسیح

الله در 27 ذی الحججه سال 1390 هجری قمری و یک رباعی فارسی در برگ آخر یادداشتی تفسیری و فائده ای در اوصاف براق آمده است. در فهرست نسخه های عکسی مرکز احیاء میراث اسلامی این نسخه این گونه معرفی گردیده: نسخ زیبا، رجب 1059 هجری قمری (پایان جزء اول) و 12 شعبان 1075 هجری قمری (پایان کتاب)، عناوین شنگرف، تصحیح شده و در پایان جزء اول و پایان کتاب نشانی بلاغی به سال 1075 آمده است. در برگ اول یادداشتی از «سید طاهر شاهچراغی» در تملک «لطف الله بن شیخ مسیح الله عالم» و شرح حال مختصری از وی آمده است.

نوع جلد: تیماج دورو، رو قهوه ای، پشت مشکی

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 268 برگ

تعداد سطرها: 26 سطر

اندازه کتاب: 20 * 25 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های عسکی مرکز احیاء میراث اسلامی، ج 5، ص 450، ش 1999؛ فهرست نسخه های خطی کتابخانه قمر بنی هاشم علیه السلام، دامغان، ص 16-14، ش 23.

ص: 79

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: دامغان

نام کتابخانه: قمر بنی هاشم علیه السلام

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: «الی الایمان و منهم من یلبث علی شکه و منهم من ینقلب الی الشرک و اما قوله من کان یظن أن لن».

انجام: «جبرئیل علی محمد صلی الله علیه و آله و سلم بهذه الآیه هكذا ذلک بانهم کرهوا ما انزل الله فی علی فاحبط أعمالهم».

نوع خط: نسخ و نستعلیق

کاتب: ابراهیم بن حسن کوهری

تاریخ کتابت: 20 ربیع الثانی 1068 (پایان جز اول از کتاب اول) با مهر مربع «افوض امری الی الله عبده فضلعلی صوفی»، نظام بن اسماعیل جمال مازندرانی، دوشنبه از دهه دوم جمادی الآخر 1068 (پایان کتاب دوم)، کتاب سوم به بعد از سده 11 و به یک خط.

آسیب های نسخه: آغاز و انجام افتاده است.

توضیحات نسخه شناسی: مجموعه ای است که تفسیر علی بن ابراهیم قمی از «1 ر 213 پ» می باشد.

نوع جلد: تیماج قهوه ای بدون مقوا

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

ص: 80

تعداد برگ ها: 415 برگ

تعداد سطرها: سطور مختلف

اندازه کتاب: $18/5 * 24/5$ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه قمر بنی هاشم علیه السلام، دامغان، ص 46، ش 64.

ص: 81

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: رشت

نام کتابخانه: جمعیت نشر فرهنگ (1)

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ خوش

کاتب: عطیه بن محمد بن احمد بن محمد بن احمد بن ابراهیم بن عصفور درازی بحرانی

تاریخ کتابت: 1286

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

ص: 82

تعداد برگ ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: رحلی

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی جمعیت نشر فرهنگ رشت، ص 23.

ص: 83

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: شهر ری

نام کتابخانه: آستان مقدس حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام

شماره نسخه: 294

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: روز پنجشنبه 12 رمضان المبارک 1061 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: تیماج سرخ ضریبی مقوایی

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ج 3، ص 459.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: شهر ری

نام کتابخانه: آستان مقدس حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام

شماره نسخه: 154

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الصمد الفرد المنفرد الذی لا من شیء کان ولا من شیء خلق».

انجام: «ما بعد ذلك تقضاً منى عليك و عطاء غير محدود منقوص، تمت الكتاب».

نوع خط: نسخ

کاتب: شیخ علم الهدی بن شیخ صفی سروسستانی

تاریخ کتابت: پنجشنبه 21 رمضان المبارک 1071 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین و نشانی ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است، در اول نسخه تملکی به تاریخ 1245 هجری قمری که نسخه را در اصفهان خریده است مشاهده می گردد.

نوع جلد: تیماج قهوه ای مجدول با ترنج و سر ترنج

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 319 برگ

تعداد سطرها: 25 سطر

ص: 85

اندازه کتاب: 13 * 24/5 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه آستانه حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام، ج 1، ص 141-142، ش 153.

ص: 86

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: زنجان

نام کتابخانه: علامه سید عزالدین محمد بن محمود الحسینی معروف به امام جمعه

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: حسن علی بن عباس الحافظ الدامغانی

تاریخ کتابت: 12 شوال 1061 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: این نسخه از تفسیر سوره کهف تا آخر قرآن را در بر دارد.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: در مأخذ ذکر نشده

ص: 87

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: دليل المخطوطات، ج 1، ص 99.

ص: 88

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: شیراز

نام کتابخانه: آستان مقدس احمد بن موسی (شاهچراغ) علیه السلام

شماره نسخه: ردیف 288 ثبت 537

آغاز: «الله الله الہ کل شیء و الرحمن بجمیع خلقه و الرحیم بالمؤمنین خاصه».

انجام: «قال اللبد المجتمع و فی روایه ابی الجارود عن ابی جعفر عرم (کذا) فی قوله اهلکت مالا لبدا قال هو».

نوع خط: بین نسخ و نستعلیق

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب های نسخه: در آغاز و انجام افتادگی دارد. برگ ها آب دیده و پاره و فرسوده و وصالی شده است.

توضیحات نسخه شناسی: این نسخه از اوائل سوره حمد است تا اوائل سوره بلد.

نوع جلد: مقوّا با تیماج نیلی

نوع کاغذ: نخودی کلفت

ص: 89

تعداد برگ ها: 184 برگ

تعداد سطرها: 24 سطر

اندازه کتاب: 21 * 30/5 سانتی متر

اندازه نوشته: 13/5 * 22 سانتی متر

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه آستان حضرت احمد بن موسی شاهچراغ علیه السلام، ج 1، ص 61-62.

ص: 90

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: شیراز

نام کتابخانه: خانقاه احمدیه

شماره نسخه: 261

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: حسین بن محمد زمان

تاریخ کتابت: 1077

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: نسخه کامل است.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: نشریه نسخه های خطی، ج 5، ص 211، ش 27.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قزوین

نام کتابخانه: مدرسه امام صادق علیه السلام

شماره نسخه: 58

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الفرد الصمد المتفرد الذی لا من شیء کان ولا من شیء خلق ما کون».

انجام: «حتی لا یتطیع عبد یقول لو کان هذا نزل فی القرآن الا وقد انزل الله فیه».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: 1082 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: این نسخه کامل و از ابتدا تا انتهای سوره ها را در بر دارد. واقف: حاج عبدالنبی با تولیت «جامع المعقول و المنقول ظهیرا امیر محمد ابراهیم» در ذی القعدة 1120 هجری قمری، مهر بیضوی واقف با سجع «العبد عبد النبی» صفحات مجدول با شنگرف، عناوین و خطوط شنگرف، در

ص: 92

هامش صفحات تصحیح شده است.

نوع جلد: تیماج قهوه ای

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 285 برگ

تعداد سطرها: 25 سطر

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه امام صادق علیه السلام، قزوین، ج 1، ص 59-60، ش 44.

ص: 93

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمری

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آستانه مقدسه حضرت معصومه علیها السلام

شماره نسخه: 459

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الصمد المتفرد الذی لا من شیء کان ولا من شیء خلق ما کون بل قدرته بان بها من الاشیاء وبانت الاشیاء منه...».

انجام: «لا یتطیع عبد یقول لو کان هذا نزل فی القرآن الا وقد انزل الله فیہ».

نوع خط: ثلث معرب

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: 1300 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین شنگرف، آیات خط جلی، واقف حاج ملا علی واعظ، تاریخ وقف غره شعبان 1320 هجری قمری.

نوع جلد: تیماج قهوه ای، پشت جلد اسلیمی

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 380 برگ

ص: 94

تعداد سطرها: 23 سطر

اندازه کتاب: 31 * 20 سانتی متر

اندازه نوشته: 22 * 11/5 سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه آستانه مقدسه حضرت معصومه علیها السلام، ج 2، ص 69-70.

ص: 95

عنوان: مختصر تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی مرعشی نجفی رحمه الله

شماره نسخه: 282

آغاز: «يعبد الله فلما خلق الله آدم و أمر الملائكة ان يسجدوا له وقع الا مر على ابليس أيضاً من قبل الولاة».

انجام: «و اعلم أن لنا في كثير من هذا الكتاب نظراً لانه لا يوافق مذهبنا الذي هو الان مجمع عليه»

نوع خط: نسخ

کاتب: خط مؤلف (ابن عتایقی)

تاریخ کتابت: درغره ماه ذی الحجه 767 هجری قمری این مختصر به پایان رسیده است.

آسیب های نسخه: آغاز افتاده است.

توضیحات نسخه شناسی: شیخ کمال الدین عبدالرحمان بن محمد بن ابراهیم بن العتایقی حلی (قرن 8) اسانید روایت های تفسیر علی بن ابراهیم را انداخته و تفسیرهایی که دلالت بر عدم عصمت پیغمبران داشتند نیز نیاورده است. مؤلف گوید که این تفسیرها موافق با مذهب شیعه نمی باشند چه این که عقیده دارند به منزله بودن پیغمبران از هر گونه گناه و عصیان. عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، روی برگ (100) تملک علی بن شیخ خلیل و در صفحه آخر کتاب تملک

ص: 96

عبدالمجید بن محمد تقی الدهقی به تاریخ شوال 1317 هجری قمری و مهر بیضوی «الواثق بالله الغنی عبد الحمید بن محمد تقی» دیده می شود.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 168 برگ

تعداد سطرها: 21 سطر

اندازه کتاب: 26 * 18 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه آیه الله مرعشی رحمه الله، ج 1، ص 310-309.

ص: 97

عنوان: مختصر تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی مرعشی نجفی رحمه الله

شماره نسخه: 464

آغاز: «الحمد لله الذی لا من شیء خلق و منه تعالی غیره رزق و حار فی میدان ملکوتیه عویصات آراء التفکیر».

انجام: «لو کان هذا نزل فی القرآن الا و قد أنزل الله تعالی فیہ».

نوع خط: نسخ

کاتب: سلام الله بن عارف بن محمد عارفی موغادی

تاریخ کتابت: اول رمضان المبارک 939 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: از:؟ مؤلف در مقدمه گوید: بعضی از طلبه تفسیر علی بن ابراهیم را مختصر نموده و چون اختصار وی دارای نواقص بود و عبارت ها با هم ربط کامل نداشت، در این نسخه بر وی افزودم و گاهی بعضی از مطالب را انداختم و با نسخه اصل تفسیر علی بن ابراهیم که در خزانه حضرت ابی عبدالله الحسین علیه السلام بود مقابله نمودم. «2 پ 111 پ». عناوین در اول کتاب به شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، روی برگ اول تملک ناسخ و محمد قاسم بن حمزه الحسنی المدنی الاعرجی و مهر «المتوکل علی الله محمد کاظم» و مهرهای دیگر دیده می شود که خوانده نمی شود. و روی همین برگ کتاب را

عبدالله به فرزندش میرزا زین العابدین بخشیده است، و مهر «الراجی لعفو الله عبدالله»، نیز مشهود است، روی برگ اول کتاب دوم مهر بیضوی «محمد تقی» نیز دیده می شود.

نوع جلد: تیماج قهوه ای ضربی

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 196 برگ

تعداد سطرها: سطور مختلف

اندازه کتاب: 20 * 13 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه آیه الله مرعشی رحمه الله، ج 2، ص 71-72.

ص: 99

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی مرعشی نجفی رحمه الله

شماره نسخه: 8184

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: «حتی لا یستطیع عبد یقول لو کان هذا نزل...».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد زمان بن عبدالمهدی

تاریخ کتابت: هفتم ذی الحجه 1060 هجری قمری در روستای علیان.

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: از سوره کهف تا پایان کتاب می باشد. عناوین و نشانی ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و نشانی بلاغ و حاشیه نویسی دارد با رمز «51م»، روی برگ اول چند یادداشت و شعر از محمد رضا بن میرکمال الدین حسینی استرآبادی به تاریخ رمضان سال 1122 هجری قمری دیده می شود، پس از کتاب روایت هایی در ترتیب نزول و فضائل سوره های قرآن آمده است، در صفحه آخر کتاب بلاغی است به خط علی رضا بن حاجی خدادوست علیانی که کتاب را نزد ملا ابراهیم مازندرانی به تاریخ 1062 در قریه کرد کلا از بلوک گیل خواران خوانده است.

نوع جلد: تیماج قهوه ای

ص: 100

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 250 برگ

تعداد سطرها: 17 سطر

اندازه کتاب: 25 * 19 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه آیه الله مرعشی رحمه الله، ج 21، ص 139.

ص: 101

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی مرعشی نجفی رحمه الله

شماره نسخه: 11457/1

آغاز: الحمد لله الواحد الاحد الفرد الصمد المتفرد الذی لا من شیء....».

انجام: «لا يستطيع عبد يقول لو كان هذا أنزل فی القرآن الا وقد انزل الله فیہ تم الكتاب بعون الملك الوهاب».

نوع خط: نسخ متنوع

کاتب: محمد صادق فرزند حاجی الله قلی کهنموئی

تاریخ کتابت: روز چهارشنبه اول ماه رجب 1063 هجری قمری.

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عنوان ها و نشانی ها شنگرف. این نسخه با نسخه «مصطفی قاری مشهدی» و «میر عبدالعظیم حسینی مازندرانی» در روز 27 ماه شعبان سال 1067 هجری قمری به وسیله کاتب و واقف نسخه با عبارت: «بلغ مقابله من اول سوره یس الی هنا» مقابله شده است. وقف نامه نسخه به تاریخ 1067 هجری قمری در آغاز نسخه آمده است. نسخه مقابله شده همچنین دستخط مرحوم آیه الله العظمی مرعشی نجفی رحمه الله در پشت برگ آغاز چنین آمده است: «کتاب تفسیر علی بن ابراهیم القمی و یلیه نهج البلاغه، و هو مصحح من نسخه العلامة السید فضل الله الحسنی الراوندی، شهاب الدین الحسینی المرعشی

ص: 102

النجفی»

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: فرنگی

تعداد برگ ها: 206 برگ

تعداد سطرها: میانگین 22 سطر

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: * سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه آیه الله مرعشی رحمه الله، ج 29، ص 84-83.

ص: 103

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمری

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی مرعشی نجفی رحمه الله

شماره نسخه: 8672

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الفرد الصمد المتفرد...».

انجام: «حتی لا يستطيع عبد يقول...».

نوع خط: نسخ

کاتب: علم الهدی محمد بن محسن (فیض) کاشانی

تاریخ کتابت: شب سه شنبه 24 ذی الحجه سال 1086 هجری قمری.

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین و نشانی آیه ها شنگرف، نسخه را علم الهدی محمد بن محسن (فیض) کاشانی در کاشان استکتاب کرده و روی برگ اول تملک وی با مهر بیضوی «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی» و مهرهای فرزندش «یا محسن اغفر بمحمد علم الهدی نصیرالدین سلیمان» و «انه من سلیمان» و تملک بدون نام به تاریخ یکشنبه یازدهم ذی الحجه سال 1236 هجری قمری با مهر بیضوی «الراجی عبده احمد بن محمد حسین» و مهر بیضوی «ابوجعفر» دیده می شود، پشت برگ آخر وقفنامه کتاب شب شنبه 25 شوال 1246 هجری قمری با مهر بیضوی «العبد المذنب... علی» و بعضی از مهرهای مذکور نیز مشهود است.

نوع جلد: تیماج قهوه ای

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 226 برگ

تعداد سطرها: 23 سطر

اندازه کتاب: 29 * 19/5 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه آیه الله مرعشی رحمه الله، ج 22، ص 222-223.

ص: 105

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی مرعشی نجفی رحمه الله

شماره نسخه: 1037

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الفرد الصمد المتفرد الذي لا من شيء كان ولا من شيء خلق ماكون».

انجام: «حتى لا يستطيع عبد يقول لو كان هذا نزل في القرآن الا وقد انزل الله فيه».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد بن محمود شاه قاینی

تاریخ کتابت: 15 رجب 1090 هجری قمری.

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین و آیه ها با شنگرف نشانی دارد، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد، روی برگ اول تملک نصرالله بن ابوالقاسم به تاریخ جمادی الثانی 1237 هجری قمری و مهر مربع «ابوالقاسم بن نصر الله شریف» و تملک محمد علی هروی و وقفنامه کتاب به تاریخ محرم 1252 هجری قمری دیده می شود.

نوع جلد: تیماج قرمز

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

ص: 106

تعداد برگ ها: 275 برگ

تعداد سطرها: 20 سطر

اندازه کتاب: 25 * 18/5 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه آیه الله مرعشی رحمه الله، ج 3، ص 228.

ص: 107

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی مرعشی نجفی رحمه الله

شماره نسخه: 10064

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده 11

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: این نسخه از آغاز تفسیر تا سوره مؤمن می باشد. عناوین و نشانی ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و در پایان نسخه فضائل بعضی از سوره ها افزوده شده است. روی برگ اول تملک سید نعمت الله و علی طبرسی دیده می شود.

نوع جلد: تیماج مشکی

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 362 برگ

تعداد سطرها: 21 سطر

اندازه کتاب: 30/5 * 18 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه آیه الله مرعشی رحمه الله، ج 26، ص 47.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی مرعشی نجفی رحمه الله

شماره نسخه: 10537

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: 1113

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین و نشانی آیه ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است.

نوع جلد: تیماج قهوه ای

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 332 برگ

تعداد سطرها: 25 سطر

اندازه کتاب: $28/5 * 19/5$ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه آیه الله مرعشی رحمه الله، ج 27، ص 28-29.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی گلپایگانی رحمه الله

شماره نسخه: 34/36

آغاز: «رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم الى المدينة ظاهر رجل من امراته يقال له او [...] الصامت فجدت امراته الى رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم...».

انجام: «وقال رسول الله لوان الناس قرءوا القرآن كما أنزل الله ما اختلف اثنان...».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: 1050

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: این نسخه از سوره بقره آغاز و به سوره ناس ختم می گردد. صفحات اول به صورت ناشیانه وصال شده، آثار تصحیح دیده می شود. عناوین و سر فصل ها با مرکب قرمز.

نوع جلد: مقوایی تریاکی، شمس ضربی، عطف میشن قرمز

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 317 برگ

تعداد سطرها: 25 سطر

ص: 110

اندازه کتاب: 30 * 21 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیه الله العظمی گلپایگانی رحمه الله، ج 1، ص 182.

ص: 111

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم.

نام کتابخانه: آیه الله العظمی گلپایگانی رحمه الله

شماره نسخه: 36/9

آغاز: «بسم الله، الحمد لله الواحد الاحد المنفرد الذي لا من شيء كان ولا من شيء خلق».

انجام: «لا يستطيع عبد يقول لو كان هذا انزل في القرآن الا وقد انزله الله فيه».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد صالح ابن میر حسن ابن میر روح الله الحسینی هزار جریبی.

تاریخ کتابت: روز سه شنبه 18 ماه جمادی الثانی سال 1067 هجری قمری در دارالسلطنه اصفهان

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین به شنگرف، حاشیه تصحیح و نسخه بدل دارد. برگ اول نو نویسی شده است.

نوع جلد: مقوای عالی با تیماج قرمز، نقاب دار، داخل جلد زیتونی.

نوع کاغذ: برقی

تعداد برگ ها: 292 برگ

تعداد سطرها: 23 سطر

اندازه کتاب: 29/5 * 21 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیه الله العظمی گلپایگانی رحمه الله، ج 1، ص 182.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی گلپایگانی رحمه الله

شماره نسخه: 41/2

آغاز: «تفسیر الكتاب المجید المنزل عند العزیز الحمید علی محمد النبی الرشید صلی الله علیه وآله و سلامه و هی تفسیر مولانا ابی عبدالله [...] من تألیف علی بن ابراهیم بن هاشم القمی. بسمله، الحمد لله الواحد الاحد الصمد المتفرد الذی لا من شیء».

انجام: «لا یتطیع عبد یقول لو کان هذا».

نوع خط: نسخ

کاتب: عبدالوهاب بن حاجی بنیاد خسرو شاهی

تاریخ کتابت: روز یکشنبه ماه ربیع الثانی سال 1092 هجری قمری.

آسیب های نسخه: عطف کتاب فرسوده و نیاز به مرمت دارد.

توضیحات نسخه شناسی: عناوین به شنگرف، تصحیح شده.

نوع جلد: مقوایی، تریاکی ساده

نوع کاغذ: کاهی

تعداد برگ ها: 329 برگ

تعداد سطرها: 21 سطر

اندازه کتاب: 25 * 19 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیه الله العظمی گلپایگانی رحمه الله، ج 1، ص 182.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی گلپایگانی رحمه الله

شماره نسخه: 34/33

آغاز: «سوره طه مائه و خمس و ثلاثون آیات و هی مکّیه بسم الله الرحمن الرحیم، طه ما انزلنا علیک القرآن لتشقی، فانه حدثنی ابی عن القسم بن محمّد عن علی عن ابی بصیر...».

انجام: «الا وقد انزل الله فیهِ».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمّد تقی بن کربلانی آقاییگ

تاریخ کتابت: روز پنجشنبه ماه رمضان المبارک سال 1104 هجری قمری.

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: این نسخه از آغاز سوره طه تا آخر قرآن را در بر دارد. وقفی آیه الله العظمی سید محمّد رضا گلپایگانی رحمه الله، عناوین شنگرف قرمز، در حاشیه تصحیح شده است.

نوع جلد: تیماج عنابی با ترنج و سر ترنج، مجدول ضربی، داخل جلد کاغذ ابر و باد.

نوع کاغذ: برقی سمرقندی

تعداد برگ ها: 185 برگ

ص: 114

تعداد سطرها: 21 سطر

اندازه کتاب: 25 * 18 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیه الله العظمی گلپایگانی رحمه الله، ج 1، ص 182.

ص: 115

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی گلپایگانی رحمه الله

شماره نسخه: 30/36

آغاز: «الذی هو اقرار باللّسان و قد سمّاه الله تبارک و تعالی ایمانا و نادا اهله به لقوله یا ایها الذین آمنوا خذوا احذرکم».

انجام: «لو کان هذا انزل فی القرآن الا و قد انزل الله بما فیہ».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده 11

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در حاشیه تصحیح شده است، بعضی عناوین با مرکب قرمز مشخص شده است.

نوع جلد: مقوای مشکی ساده و داخل آن ابر و بادی

نوع کاغذ: کاهی

تعداد برگ ها: 441 برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: 30 * 16 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیه الله العظمی گلپایگانی رحمه الله، ج 1، ص 182.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: آیه الله العظمی گلپایگانی رحمه الله

شماره نسخه: 27/3

آغاز: «فقوله و هو بالافق الاعلی ثم دنی فتدلی فکان قاب قوسین او أدنی».

انجام: «بسمله، ویل کل همزه قال الذی یغمز الناس و یتحققر الفقراء...» تا اول سوره فیل.

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده 11

آسیب های نسخه: از آغاز و انجام افتادگی دارد.

توضیحات نسخه شناسی: در حاشیه دارای علامات بلاغ و تصحیح است، عناوین به شنگرف، مجدول و مذهب با خطوط نازک.

نوع جلد: مقوای مشکی، داخل جلد کاغذ ابر و بادی و حاشیه جلد جدول دندان موشی.

نوع کاغذ: برقی اصفهانی

تعداد برگ ها: 335 برگ

تعداد سطرها: 19 سطر

اندازه کتاب: 17 * 25 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیه الله العظمی گلپایگانی رحمه الله، ج 1، ص 182.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: مدرسه فیضیه

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: «بسمله، الحمد لله الواحد الاحد، المتفرد الذی لا من شیء کان...».

انجام: «رحم الله من نظر فيه و طالع و ان رأى عیبا لحننا او تصحیفا، صححه فان المنسخ کان مغلوطاً».

نوع خط: نسخ

کاتب: هدایت الدین [بن] فتح الله سمنانی

تاریخ کتابت: 1004 هجری قمری در کربلا حرم مولانا ابی عبدالله الحسین علیه السلام.

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: پس از انجام در شش صفحه روایاتی در فضائل سوره های قرآن نقل نموده است. بالای آیات شریفه را خط سیاه و بعضی را خط قرمز کشیده است، در تاریخ 27 ربیع الثانی 1025 هجری قمری مقابله شده است. این نسخه در تاریخ 1323/9/9 خورشیدی در دفتر کتابخانه مبارکه فیضیه ثبت شده است.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: شکری

ص: 118

تعداد برگ ها: 404 برگ

تعداد سطرها: 25 سطر

اندازه کتاب: رحلی 21 * 29 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب کتابخانه مبارکه فیضیه قم، ج 1، ص 33-32، ش 64.

ص: 119

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: مرکز احیاء میراث اسلامی

شماره نسخه: 1690

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الفرد الصمد المتفرد الذی لا من شیء کان ولا من شیء خلق ما یکون».

انجام: «لا یتطیع عبد یقول لو کان هذا نزل فی القرآن الا وقد انزل الله فی».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد بدیع بن محمد رفیع نظام دامغانی

تاریخ کتابت: شب پنجشنبه 17 رمضان المبارک 1081 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین سوره ها و نشانی آیه ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و بعضی صفحه ها دارای حاشیه نویسی می باشد و گویا مقابله و تصحیح کتاب توسط کاتب انجام گرفته و نیمه اول کتاب را سلخ محرم 1083 هجری قمری به پایان برده است، روی برگ اول چند تملآک و مهر پاک شده و مهرهای بیضوی «باقر الحسینی» و «عبد باقر بن یوسف الحسینی» و «العبد العاصی محمد اسماعیل» دیده می شود، پس از کتاب پنج برگ دارای روایت هایی در فضائل خواندن سوره های قرآن با سند آن ها افزوده شده است.

نوع جلد: تیماج قرمز

ص: 120

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 404 برگ

تعداد سطرها: 18 سطر

اندازه کتاب: $24/5 * 19$ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی مرکز احیاء میراث اسلامی، ج 5، ص 103-101؛ المخطوطات العربیه فی مرکز احیاء التراث الاسلامی، ج 3، ص 48.

ص: 121

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: مرکز احیاء میراث اسلامی

شماره نسخه: 2905

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: برگ اول و برگ های آخر به خط علاء الدین حسین بن وقار، جمادی الثانی سال 1300 هجری قمری.

تاریخ کتابت: سده 11

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین سوره ها و نشانی آیه شنگرف یا مشکی، تصحیح شده روی برگ اول تملک ضیاء لشکر تقی دانش به تاریخ 1335 دیده می شود.

نوع جلد: تیماج قرمز

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 299 برگ

تعداد سطرها: 18 سطر

اندازه کتاب: 24 * 18 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی مرکز احیاء میراث اسلامی، ج 7، ص 340.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: مسجد اعظم

شماره نسخه: 191

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده 11

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: از سوره نساء تا سوره فاطر است با وقفنامه مورّخ 1267 و مهر مربع «وقف مرحوم حاج لطفعلی».

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 273 برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: 19 * 33 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مسجد اعظم، ج 1، ص 99.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: مسجد اعظم

شماره نسخه: 1096

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: از سوره شعراء تا سوره علق را درب دارد این نسخه قطعه ای از شماره 2015 می باشد که جداگانه صحافی شده است.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 112 برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: 18 * 24 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مسجد اعظم، ج 1، ص 99.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: مسجد اعظم

شماره نسخه: 2015

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نستعلیق

کاتب: عبدالباقی بن حاجی محمد رودسری گیلانی

تاریخ کتابت: 1087

آسیب های نسخه: این نسخه ناقص است و نسخه 1096 مکمل آن است.

توضیحات نسخه شناسی: حاشیه نویسی دارد و تصحیح شده است.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 196 برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: 18 * 24 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مسجد اعظم، ج 1، ص 100.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: مسجد اعظم

شماره نسخه: 1743

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده 11

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: نسخه کامل است با مهر مربع «العبد المذنب علی بن طبا 1297».

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 268 برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: 17 * 27 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مسجد اعظم، ج 1، ص 100.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: مؤسسه حضرت آیه الله العظمی بروجردی رحمه الله

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: افتاده: «هو سميكم المسلمين من قبل وفي هذا القرآن ليكون الرسول شهيدا عليكم يا معشر الاثمه و تكونوا شهداء على الناس».

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده 11

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: مجموعه ای است که نسخه حاضر از (1 ر 264 ر) می باشد. عناوین شنگرف، توسط کاتب تصحیح شده است.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 298 برگ

تعداد سطرها: مختلف السطر

اندازه کتاب: 18/5 * 29 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه مؤسسه حضرت آیه الله العظمی بروجردی رحمه الله، دفتر اول، ص 33، ش 42.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: قم

نام کتابخانه: شیخ حیدر علی مؤید(1)

شماره نسخه: 238

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الصمد الذی لا من شیء کان».

انجام: «لا یتطیع عبد یقول لو کان هذا أنزل فی القرآن، الا وقد انزل الله فیہ».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد نصیر بن حاجی کلب حسین البروجردی

تاریخ کتابت: روز شنبه 17 شعبان، سال 1069 هجری قمری.

آسیب های نسخه: آثار رطوبت در آن دیده می شود.

توضیحات نسخه شناسی: روی خطوط با مرکب قرمز خط کشیده اند، در آخر نسخه چند برگ در فضیلت قرائت سوره های قرآن آمده است.

نوع جلد: معمولی

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 404 برگ

تعداد سطرها: 20 سطر

ص: 128

اندازه کتاب: 19/5 * 29/5 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرس مخطوطات مكتبة الخطيب الشيخ علي المؤيد الخاصة في قم المقدسه، ج 1، ص 219.

ص: 129

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: کرمانشاه

نام کتابخانه: آیه الله سید مرتضیٰ نجومی رحمه الله

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الفرد الصمد المتفرد الذی لا من شیء کان».

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: اوائل جمادی الاوّل 1043 هجری قمری.

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: مصحح حاجی حسین بن محمد علی نیشابوری مکی که مالک نسخه نیز بوده با مهر بیضوی «حسین منی و انا من حسین» علاوه بر تصحیحات حواشی نیز به نقل از کتاب های لغت و جزء آن دارد، در پایان نسخه تملک عبدالرزاق (بن اسماعیل) حسینی حسنی سمنانی به تاریخ 1145 با مهر بیضوی «عبدالرزاق الحسینی» و مهر مستطیل «الهی انت الرزاق و انا عبدک» مشهود است، در آغاز نسخه تملک «اسماعیل حسنی حسینی» با مهر مستطیل وی

و وقفنامه کتاب توسط فرزندش «عبدالرزاق» (مالک نسخه) به چشم می خورد، آیات با خطی بر فراز آن نشانی دارد.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 693 برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: مخطوطات مکتبه النجومی، ص 14-15؛ دلیل المخطوطات، ج 1، ص 223؛ فهرست نسخه های عکسی مرکز احیاء میراث اسلامی، ج 4، ص 471-472، ش 1599.

ص: 131

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: گلپایگان

نام کتابخانه: حجه الاسلام گلپایگانی رحمه الله (1)

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: «قد انزل علیهم فی التوراه و الانجیل و الزبور صفه محمّد صلی الله علیه و آله و سلم و صفه اصحابه و مبعثه و مهاجرته.

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: محمّد ابراهیم رضوی حسینی

تاریخ کتابت: جمعه 19 جمادی الاوّل 1080 و پنجشنبه 8 جمادی الثانی 1080 هجری قمری.

آسیب های نسخه: آغاز افتاده است.

توضیحات نسخه شناسی: عناوین شنگرف، تصحیح شده و در برخی اوراق علامت بلاغ مشهود است، دارای حواشی.

ص: 132

1- (1) مرحوم آیه الله العظمی ملا زین العابدین شاهرودی گلپایگانی متولد 1218 و متوفای 1289 می باشد.

نوع جلد: بدون جلد

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 227 برگ

تعداد سطرها: 23 سطر

اندازه کتاب: $20 * 25/5$ سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه های گلپایگان، (معرفی میراث مکتوب 8)، ص 18-19، ش 13.

ص: 133

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: گلپایگان

نام کتابخانه: حجه الاسلام گلپایگانی رحمه الله

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: «تفسیر الكتاب المجید المنزل من عند العزیز الحمید علی محمد النبی الرشید صلی الله علیه و آله و سلم».

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد سعید بن محمد صالح

تاریخ کتابت: 15 جمادی الثانی 1090 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: مجموعه ای است که نسخه حاضر از «ا پ - 128 ر» می باشد. در برگ اول چند یاد داشت متفرقه و تملک «علی اصغر بن کافی» در سال 1197 و وقفنامه کتاب از «نوری جان خانم بنت آقا محمد باقر اصفهانی» به سال 1293 و مهر بیضوی «محمود شود عاقبت از لطف الهی» و تملک سید احمد حجازی گلپایگانی مشهود است (ما بین این نسخه و نسخه ای که در این مجموعه است) نیز تملک محمود بن سید زکی حسینی با مهر بیضوی مذکور آمده است.

نوع جلد: تیماج دورو، رو قهوه ای ضربی، پشت قهوه ای ساده

ص: 134

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 222 برگ

تعداد سطرها: 25 سطر

اندازه کتاب: 18 * 28 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه های گلبایگان، (معرفی میراث مکتوب 8)، ص 75، ش 103.

ص: 135

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی 7512

آغاز: «... الواحد الاحد الفرد الصمد الذی لا من شیء کان ولا من شیء خلق ما».

انجام: «الا وقد انزل الله فیہ».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: 872 هجری قمری

آسیب های نسخه: آسیب دیده از رطوبت و برخی صفحه ها وصالی شده.

توضیحات نسخه شناسی: عناوین به شنگرف. خریداری آستان قدس رضوی در مهر ماه سال 1329 خورشیدی.

نوع جلد: تیماج مشکی

نوع کاغذ: حنائی

تعداد برگ ها: 216 برگ

ص: 136

تعداد سطرها: مختلف السطر

اندازه کتاب: 20 * 29 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج 11، ص 584-583.

ص: 137

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی 1230

آغاز: «بسمله، تفسیر الكتاب المجید المنزل من عند العزیز الحمید».

انجام: «لا یتطیع عبد یقول لو کان هذا نزل فی القرآن الا وقد انزل الله فیہ».

نوع خط: نسخ

کاتب: تقی بن شمس الدین علی الحسینی الاسترآبادی

تاریخ کتابت: 980 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: این نسخه با این که کامل می نماید ولی دو برگ از آغاز کسر دارد و گویا نسخه ای که مورد استکتاب واقع شده است این دو برگ را نداشته است. عناوین به شنگرف، آیات غیر متمایز، وقفی خواجه شیر احمد.

نوع جلد: تیماج قهوه ای

نوع کاغذ: حنایی آهار مهره

تعداد برگ ها: 232 برگ

تعداد سطرها: 25 سطر

اندازه کتاب: 18 * 24 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج 1، ص 445-446.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی 1229

آغاز: «بسمله، الحمد لله الواحد الاحد الصمد المنفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق».

انجام: «لا یتستیع عبد یقول لو کان هذا انزل فی القرآن الا وقد انزل الله فیہ تم».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: 1053 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در آغاز این نسخه چهار برگ وجود که محتوی 1. قصه (الجزیره الخضراء) از مجد الدین الفضل بن یحیی بن علی بن مظفر الطیبی الکوفی 2. معجزه ای از حضرت امیر منقول از «مجموع الرائق». عناوین به شنگرف، خطوط روی آیات به شنگرف، وقفی حاج میرزا موسی خان 1221 هجری قمری.

نوع جلد: تیماج قهوه ای

نوع کاغذ: مختلط حنایی، نخودی، فرنگی، آهار مهره

ص: 139

تعداد برگ ها: 308 برگ

تعداد سطرها: 23 سطر

اندازه کتاب: 19 * 31 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج 1، ص 446.

ص: 140

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی 25240

آغاز: «بسمله، الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق ما یکون».

انجام: «لا یتستیع عبد یقول لو کان هذا نزل فی القرآن الا وقد انزل الله فیہ».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد سعید بن محمد صالح کاشانی

تاریخ کتابت: پنجشنبه سلخ شوال 1054 هجری قمری در مکه مکرمه.

آسیب های نسخه: وصالی شده و رطوبت رسیده.

توضیحات نسخه شناسی: برخی از اوراق معلق به حواشی، اسامی سوره ها و خطوط روی آیات به شنگرف، نسخه تصحیح گردیده، ظهر ورق اول تاریخ تولد و وفات فرزندان صاحب نسخه و مطالب متفرقه دیگر، وقفی استاد زین الدین جعفر زاهدی در سال 1377 خورشیدی.

نوع جلد: تیماج قهوه ای

نوع کاغذ: نخودی آهار مهره

تعداد برگ ها: 246 برگ

تعداد سطرها: 24 سطر

ص: 141

اندازه کتاب: 20 * 30 سانتی متر

اندازه نوشته: 11 * 20 سانتی متر

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج 22، ص 191.

ص: 142

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی 19150

آغاز: «بسمله، الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذی لا من شیء کان ولا من شیء خلق ما یکون». آغاز ذیل: «قال ابن عباس هذا ما نزل بمکّه من القرآن او لانه انزله الله بسمله».

انجام: «تقصّلاً منی علیک و عطاء غیر مجذوذ و منقوص».

نوع خط: نسخ

کاتب: مکی کربلایی و یحیی بن خلیفه علاء الدین گیلانی

تاریخ کتابت: 25 شعبان 1061 و 15 شوال 1062 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: نسخه کامل و مذیل است به شش صفحه در بیان سوره های مکی و مدنی و هم چنین فضیلت و ثواب تلاوت آن ها. آیات و عناوین به شنگرف، برخی از اوراق معلق به حواشی، تصحیح شده، ظهر ورق اول مطالب متفرقه، وقفی محمد مسیح و ساره خاتون توسط تبار بابلی در آبان ماه 1372 خورشیدی.

نوع جلد: خرمايي ضربی فرسوده

نوع کاغذ: نخودی آهاری

ص: 143

تعداد برگ ها: 227 برگ

تعداد سطرها: 23 سطر

اندازه کتاب: 23 * 36 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج 22، ص 193.

ص: 144

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی 11404

آغاز: «و یرث من آل یعقوب و اجعله رب رضیا یا زکریا انا نبشرك بغلام اسمه یحیی لم نجعل له من قبل سمیا یقول لم یسم باسم یحیی احد قبله».

انجام: «الا وقد انزل الله فيه».

نوع خط: نسخ

کاتب: یحیی بن علاء الدین جیلانی (گیلانی)

تاریخ کتابت: رجب 1062 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: محتوای این نسخه اندکی از تفسیر آیه 7 سوره مریم تا آخر کتاب می باشد. ضمیمه: گفتاری عربی مروی از ابن عباس مفسر معروف صدر اسلام در بیان موطن نزول سوره ها. رساله «فضائل القرآن» در بیان ثواب تلاوت هر سوره. عناوین به شنگرف، وقفی شیخ محمد صالح علامه حائری.

نوع جلد: تیماج قهوه ای

نوع کاغذ: حنایی

تعداد برگ ها: 196 برگ

ص: 145

تعداد سطرها: 15 سطر

اندازه کتاب: 19 * 28 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج 11، ص 584-585.

ص: 146

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمری

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی 15020

آغاز: «بسمله، الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق ما یکون».

انجام: «لا یتطیع عبد یقول لو کان هذا نزل فی القرآن الاّ وقد انزل الله فیهِ».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: 1064 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: نسخه کامل و از ابتدای مقدمه تا انتهای سوره ناس را شامل است. اسامی سوره ها و خطوط روی آیات به شنگرف، تصحیح شده، برخی از اوراق دارای حواشی، وقفی سید غلام حسین سیاه پوش در شهریور ماه 1364 خورشیدی.

نوع جلد: تیماج قهوه ای لبه دار ضربی با آستر عنابی، مزین به ترنج و سر ترنج.

نوع کاغذ: نخودی آهار مهره

تعداد برگ ها: 274 برگ

ص: 147

تعداد سطرها: 26 سطر

اندازه کتاب: 19/1 * 31/1 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج 22، ص 190-191.

ص: 148

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی 1489

آغاز: «تفسیر الكتاب المجید المنزل».

انجام: «خلفاء من کل هالک و در کالما».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد بن عبدالله طالقانی

تاریخ کتابت: 27 رجب 1071 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: اسامی سوره ها به سنگرف نوشته شده است، وقفی قائم مقام بهمن ماه 1316 خورشیدی.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: نخودی آهار مهره

تعداد برگ ها: 388 برگ

تعداد سطرها: 21 سطر

اندازه کتاب: 18 * 25 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج 4، ص 425.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی 1487

آغاز: «تفسیر الكتاب المجید المنزل من عند العزیز الحمید».

انجام: «خلفاء من كل هالك ودر كالما».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد بن عبدالله طالقانی

تاریخ کتابت: 14 شوال 1071 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: اسامی سوره ها به شنگرف، وقفی میرزا رضا خان نائینی در مردادماه 1311 خورشیدی.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 326 برگ

تعداد سطرها: 21 سطر

اندازه کتاب: 25 * 18 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج 4، ص 424.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی 5673

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد المتفرد».

انجام: «الا و قد انزله الله فيه».

نوع خط: نسخ

کاتب: علی بن حسین بن نورالدین حسینی کفرحونی عاملی

تاریخ کتابت: رجب 1073 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: اقوال و عناوین به شنگرف نوشته شده است. توسط تقی آقا مدرس رضوی در شهریور ماه 1317 خورشیدی تسلیم کتابخانه گردیده.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 282 برگ

تعداد سطرها: 21 سطر

اندازه کتاب: 20 * 30 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج 4، ص 424.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی 22615

آغاز: «بسمله، الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق ما یکون».

انجام: موجود: «لو حکم علی فی جمیع جناتی لا عطیته ذلک ثم یقول».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: یکشنبه 10 ذی القعدة 1075 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: نسخه کامل و مذیل است به شش صفحه در بیان سوره های مکی و مدنی و نیز فضیلت و ثواب تلاوت آن ها. تصحیح و مقابله شده، عناوین و خطوط روی آیات و روایات به شنگرف است. وقفی عبدالباقی آیت اللهی در اسفند ماه سال 1374 خورشیدی.

نوع جلد: تیماج عنابی لبه دار ضربی، مزین به ترنج و سر ترنج با آستر مشکی

نوع کاغذ: نخودی آهار مهره

تعداد برگ ها: 230 برگ

ص: 152

تعداد سطرها: 30 سطر

اندازه کتاب: 18 * 32 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج 22، ص 192.

ص: 153

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی 12301

آغاز: «بسمله، تفسیر الكتاب المجید المنزل من عند العزیز الحمید».

انجام: «لا یتطیع عبد یقول لو کان».

نوع خط: نسخ خفی خوش

کاتب: علی بن محمد افضل

تاریخ کتابت: 1091

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در پایان پس از اتمام، ترتیب نزول سوره های مکی و مدنی را از قول ابن عباس آورده و پس از آن فضائل القرآن را در چهار برگ آورده است. آغاز ملحقات: «قال ابن عباس هذا ما نزل بمکه من القرآن». انجام ملحقات: «ذلک تفضلاً منی علیک و عطا غیر مجذود و منقوص. تم بعون الملک الوهاب...». عناوین و خطوط روی آیات: به شنگرف. اوراق مجدول به زر و تحریر دار و کمند به شنگرف، دارای سر لوح مذهب و مرصع با کتیبه ای بازوبندی. وقفی نادر شاه به تاریخ 1145.

نوع جلد: ساغری تریاکی

نوع کاغذ: نباتی آهار مهره

ص: 154

تعداد برگ ها: 302 برگ

تعداد سطرها: 25 سطر

اندازه کتاب: 13 * 23 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج 1، ص 446.

ص: 155

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی 25408

آغاز: «بسمله، الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق ما یکون».

انجام: «لا یتطیع عبد یقول لو کان».

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد تقی بن بکتاش بن جاسر بن ناصرالدین کاظمی نجفی

تاریخ کتابت: یکشنبه جمادی الاوّل 1092 هجری قمری

آسیب های نسخه: به برخی از اوراق رطوبت رسیده است.

توضیحات نسخه شناسی: برخی از اوراق حواشی دارد، اسامی سوره ها و خطوط روی آیات به شنگرف، وقفی استاد زین الدین جعفر زاهدی در سال 1377 خورشیدی.

نوع جلد: دفعه اول تیماج عنابی ضربی با ترنج و سر ترنج و دفعه دوم تیماج مشکی با ترنج.

نوع کاغذ: شکری آهار مهره

تعداد برگ ها: 251 برگ

تعداد سطرها: 22 سطر

ص: 156

اندازه کتاب: 14 * 20/5 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج 22، ص 192.

ص: 157

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی 13161

آغاز: «و دفنه تحت سریره ثم استشاره لهم فقراہ فقال الکافرون ما کان سلیمان یغلبنا الاً بهذا».

انجام: «و خلف البحار السبعه لم یعصون الله طرفه عین فقط».

نوع خط: نستعلیق شکسته

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده ی 11 هجری قمری

آسیب های نسخه: صدر و ذیل و وسط نسخه ساقط است.

توضیحات نسخه شناسی: اسامی سوره ها و خطوط روی آیات به شنگرف، برخی از اوراق دارای حواشی، اهدایی استاد کاظم مدیر شانه چی، در 4 آبان ماه 1362 خورشیدی به کتابخانه.

نوع جلد: مقوّا، رویه گالینگور، عطف و گوشه تیماج قهوه ای سوخته.

نوع کاغذ: نخودی

تعداد برگ ها: 88 برگ

تعداد سطرها: 27 سطر

اندازه کتاب: 12 * 22/8 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج 22، ص 194-193.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی 9950

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الصمد المتفرد».

انجام: «لا يستطيع عبد يقول لو كان هذا أنزل في القرآن، الا وقد انزل الله فيه».

نوع خط: نسخ

کاتب: حسن بن مهر علی

تاریخ کتابت: 1206 یا 1306

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: نام سوره ها و بسمله به شنگرف، چند صفحه آخر کسر نویسی شده به خامه میرهادی بن اسمعیل الحسینی بیرجندی در سال 1218 هجری قمری. وقفی محمد علی بن میرزا محمد رضی رضوی ناظر آستان قدس رضوی در سال 1211 هجری قمری، توسط آقای رضا امیر شهیدی در شهریور ماه 1348 خورشیدی تسلیم کتابخانه شده است.

نوع جلد: مقوّا

نوع کاغذ: آهاری نخودی

تعداد برگ ها: 326 برگ

ص: 159

تعداد سطرها: 19 سطر

اندازه کتاب: 14 * 20 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج 11، ص 584.

ص: 160

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی 20607

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد الصمد المتفرد».

انجام: «لا يستطيع عبد يقول لو كان هذا أنزل في القرآن، الا وقد انزل الله فيه».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده 11

آسیب های نسخه: به نسخه رطوبت رسیده است.

توضیحات نسخه شناسی: از ابتدا مقدار 41 و از انتها 31 برگ توسط حسن بن مهر علی نونویسی شده است. تصحیح و مقابله شده، اسامی سوره ها و عناوین به شنگرف، اهدایی مقام معظم رهبری حضرت آیه الله العظمی سید علی خامنه ای (مدظله العالی) در خرداد ماه 1373 خورشیدی به کتابخانه آستان قدس رضوی.

نوع جلد: تیماج مشکی

نوع کاغذ: شکری و نخودی آهار مهره

تعداد برگ ها: 275 برگ

ص: 161

تعداد سطرها: 23 سطر

اندازه کتاب: 18 * 29/5 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج 22، ص 191-192.

ص: 162

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی 1488

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد».

انجام: «قوله تعالى يا ايها الذين آمنوا اذا».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب های نسخه: از آخر نسخه چندین برگ افتاده، به نسخه رطوبت رسیده است.

توضیحات نسخه شناسی: اقوال به شنگرف، وقفی میرزا رضاخان نائینی در مرداد ماه 1311 خورشیدی.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 445 برگ

تعداد سطرها: 21 سطر

اندازه کتاب: 12 * 21 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج 4، ص 425.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: آستان قدس رضوی

شماره نسخه: عمومی 1486

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد».

انجام: «الا و قد انزله الله فيه».

نوع خط: نسخ

کاتب: شیخ ضیاء الدین بن ملا رحمت الله

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب های نسخه: به نسخه رطوبت رسیده است.

توضیحات نسخه شناسی: وقفی میرزا رضا خان نائینی در مردادماه 1311 خورشیدی.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 242 برگ

تعداد سطرها: 19 و یا 20 سطر

اندازه کتاب: 18 * 26 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج 4، ص 425.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی.

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: دانشکده الهیات

شماره نسخه: 22636

آغاز: «بسم الله الحمد لله الواحد الاحد الصمد المتفرد الذي لا من شيء كان ولا من شيء خلق ما كون بل قدرته بان...».

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: جمعه دوم رمضان المبارک 1075 هجری قمری در دارالمؤمنین ساری.

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: نسخه در تملک ابوالبقاء بن حاج محمد حسین نائینی کنانی با مهر او. نشان روی آیات قرمز، نسخه تصحیح شده است.

نوع جلد: تیماج قهوه ای

نوع کاغذ: اصفهانی

تعداد برگ ها: 374 برگ

تعداد سطرها: 21 سطر

اندازه کتاب: 19 * 26 سانتی متر

اندازه نوشته: 10 * 16/5 سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی مشهد، ج 3، ص 803، ش 1698.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: دانشکده الهیات

شماره نسخه: 83

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عنوان به شنگرف

نوع جلد: تیماج آلبالوئی لبه دار

نوع کاغذ: نخودی

تعداد برگ ها: 300 برگ

تعداد سطرها: مختلف 23-21 سطری

اندازه کتاب: 19 * 26 سانتی متر

اندازه نوشته: 12 * 20 سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی مشهد، ج 1، ص 52، ش 102.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: دانشکده الهیات

شماره نسخه: 84

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد باقر بن حاجی صالح قمی

تاریخ کتابت: ذی الحجه 1084 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین به شنگرف

نوع جلد: مقوای مشکی

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 269 برگ

تعداد سطرها: 25 سطر

اندازه کتاب: $19/5 * 25/5$ سانتی متر

اندازه نوشته: $13 * 19$ سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی مشهد، ج 1، ص 52، ش 103.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: عبدالمجید مولوی

شماره نسخه: 84

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: محمد باقر بن صالح قمی

تاریخ کتابت: 1081 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عناوین به شنگرف

نوع جلد: مقوای مشکی

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: 22 سطر

اندازه کتاب: وزیری

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: نشریه نسخه های خطی، ج 5، ص 17.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: عبدالمجید مولوی

شماره نسخه: 83

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عنوان به شنگرف

نوع جلد: تیماج آلبالویی لبه دار

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: 21 سطر

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: نشریه نسخه های خطی، ج 5، ص 17.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مشهد

نام کتابخانه: مدرسه خیرات خان

شماره نسخه: 9

آغاز: اولین عنوان نسخه: «فالقرآن فیہ ناسخ و منسوخ». آغاز نسخه: «و من ترکہ من الجبارہ قصمہ اللہ... لکن اللہ شہید بما انزل الیک... فجعله نورا...».

انجام: آخر سوره فلق: «و فرعون ابراهیم الذی القی ابراهیم فی النار و فرعون».

نوع خط: نسخ

کاتب: حدید بن عبدعلی

تاریخ کتابت: روز سه شنبه 17 ذی الحجه 1180 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: عنوان و نشان آیات به شنگرف در متن و هامش، وقفی نصره الملک، داخل عرض و بازدید دارد.

نوع جلد: مقوای خشتی

نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره ای

تعداد برگ ها: 290 برگ

تعداد سطرها: 23 سطر

اندازه کتاب: 14/5 * 20 سانتی متر

اندازه نوشته: 9 * 14 سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه های رشت، همدان و...، ص 1727-1728.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: همدان

نام کتابخانه: مدرسه زنگنه

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: امام ویردی همدانی

تاریخ کتابت: 1012

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی، دفتر پنجم، ص 350، ش 5.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: همدان

نام کتابخانه: غرب مدرسه آخوند رحمه الله

شماره نسخه: 4520

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: حیدر علی معلم ناصح همدانی

تاریخ کتابت: 15 صفر 1059 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: به ضمیمه نزول آیات و فضائل سوره های قرآن بطائنی.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: 21 * 30 سانتی متر

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه غرب مدرسه آخوند همدان، ص 74، ش 315.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: یزد

نام کتابخانه: جامع کبیر

شماره نسخه: در مأخذ ذکر نشده

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: روز آدینه 14 ذی الحجه 1077 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: این نسخه جلد دوم تفسیر قمی و از سوره یوسف علیه السلام آغاز می شود.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: خشتی

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: نشریه نسخه های خطی، ج 4، ص 379، ش 30.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: یزد

نام کتابخانه: مدرسه عبدالرحیم خان (حاج میرزا محمد سر یزدی)

شماره نسخه: 150

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: نسخ

کاتب: موسی بن سید محمد حسینی

تاریخ کتابت: سده 11

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: ربعی

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: نشریه نسخه های خطی، ج 4، ص 418، ش 9.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: یزد

نام کتابخانه: وزیری(1)

شماره نسخه: عمومی 11142

آغاز: «بسمله، الحمد لله الواحد الاحد الصمد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق ما یکون بل قدرته بان بها الاشیاء».

انجام: «فقلت من ثواب الاعمال للشیخ الصدوق محمّد بن علی بن حسین بن موسی بن بابویه القمی».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: 1076

آسیب های نسخه: در انجام افتادگی دارد.

توضیحات نسخه شناسی: عناوین و علائم شنگرف، پشت برگ آغاز مهر «حسین منی و انا من حسین». اهدایی شیخ مهدی طاهری است به تاریخ 1343/7/2 خورشیدی.

نوع جلد: تیماج آلبالویی فرسوده

نوع کاغذ: شکری آهار مهره

ص: 175

تعداد برگ ها: 273 برگ

تعداد سطرها: 27 سطر

اندازه کتاب: $16/5 * 33$ سانتی متر

اندازه نوشته: $11 * 23$ سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه وزیری، ج 1، ص 228، ش 209.

ص: 176

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: یزد

نام کتابخانه: وزیری

شماره نسخه: عمومی 10100

آغاز: «سوره یوسف... من قبله لمن الغافلین ثم قصه یوسف لاییه...».

انجام: «حتی لا یتطیع عبد یقول لو کان هذا نزل فی القرآن الا فقد انزل الله فیہ».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: 14 ذی الحجه 1077 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: این نسخه جلد دوم تفسیر علی بن ابراهیم قمی رحمه الله است. عناوین و علائم شنگرف، مهر تملک «عبدہ الراجی علی رضا» در آغاز، فهرست تفسیر در پایان. اهدایی حاج وزیری است.

نوع جلد: مقوایی با تیماج مشکی

نوع کاغذ: سمرقندی

تعداد برگ ها: 122 برگ

تعداد سطرها: 29 سطر

اندازه کتاب: 19 * 25/5 سانتی متر

اندازه نوشته: 12 * 18 سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه وزیری، ج 2، ص 652، ش 775.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: یزد

نام کتابخانه: وزیری

شماره نسخه: عمومی 11152

آغاز: «بسمله، الحمد لله الواحد الاحد الصمد المتفرد الذی لا من شیء کان و لا من شیء خلق ما کون».

انجام: «قلت قوله نزلاً قال مأواً و منزلاً تمت قد تشرف بتمیق الجزء الاوّل من تفسیر مولانا ابی عبدالله جعفر بن محمّد الصادق، صلوات الله علیه و علی آبائه و ابنائه الطاهرين».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: اواخر سده 12

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: این نسخه جزء اوّل کتاب، حاوی سوره بقره تا قسمتی از سوره کهف است. اهدایی مؤسس کتابخانه است. عناوین و علائم شنگرف.

نوع جلد: مقوایی با تیماج مشکی، درون تیماج قرمز لولادار

نوع کاغذ: حنائی آهار مهره

تعداد برگ ها: 233 برگ

ص: 178

تعداد سطرها: 23 سطر

اندازه کتاب: $19/5 * 29$ سانتی متر

اندازه نوشته: $12 * 22$ سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه وزیری، ج 1، ص 213، ش 197.

ص: 179

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: یزد

نام کتابخانه: وزیری

شماره نسخه: عمومی 23826

آغاز: «فقال امیرالمؤمنین علی علیه السلام یا رسول الله».

انجام: «و لم یکن له کفوا احد».

نوع خط: نسخ

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: اواخر سده 12

آسیب های نسخه: نسخه افتادگی دارد.

توضیحات نسخه شناسی: برخی عنوان ها و نشان ها به شنگرف می باشد.

نوع جلد: مقوایی با روکش کاغذ مشکی، عطف و گوشه ها پارچه قرمز

نوع کاغذ: سمرقندی

تعداد برگ ها: 412 برگ

تعداد سطرها: مختلف السطور

اندازه کتاب: 20 * 27/5 سانتی متر

اندازه نوشته: 12 * 17 سانتی متر

مأخذ: فهرست نسخه های خطی کتابخانه وزیری، ج 5، ص 1708، ش 3579.

بخش دوم: نسخه های خطی تفسیر علی بن ابراهیم قمی رحمه الله خارج از ایران

اشاره

ص: 181

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمری

محل نگهداری: آلمان، برلین

نام کتابخانه: الدوله

شماره نسخه: 929

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: 1209 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

ص: 183

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 343 برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن مخطوط التفسیر)، ج 1، ص 56، ش 15.

ص: 184

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: لندن

نام کتابخانه: هندی

شماره نسخه: (50) 784

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده 10 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 271 برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن مخطوط التفسیر)، ج 1، ص 53، ش 2.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: لندن

نام کتابخانه: هندی

شماره نسخه: 1077 (4151)

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده 12 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: از سوره فاتحه تا آیه 18 سوره نجم.

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 270 برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن مخطوط التفسیر)، ج 1، ص 56، ش 13.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: مسکو

نام کتابخانه: معهد الاستشراق

شماره نسخه: 406 / ب - 4051

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن مخطوط التفسیر)، ج 1، ص 58، ش 26.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: کاظمین

نام کتابخانه: خزانه حسین علی

شماره نسخه: 24

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن مخطوط التفسیر)، ج 1، ص 57، ش 20.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: کربلا

نام کتابخانه: خزانه آل المرعشی

شماره نسخه: 56

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 314 برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن مخطوط التفسیر)، ج 1، ص 58.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: نجف

نام کتابخانه: عمومی آیه الله حکیم (المکتبه الامام الحکیم العامه)

شماره نسخه: 684

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 295 برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن مخطوط التفسیر)، ج 1، ص 57، ش 18.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: نجف

نام کتابخانه: عمومی آیه الله حکیم (المکتبه الامام الحکیم العامه)

شماره نسخه: 880

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 171 برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن مخطوط التفسیر)، ج 1، ص 57، ش 19.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: نجف

نام کتابخانه: سماوی (المکتبه السماوی)

شماره نسخه: 6

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: در مأخذ ذکر نشده

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: در مأخذ ذکر نشده

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن مخطوط التفسیر)، ج 1، ص 57، ش 23.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: پاتنه (بنکیپور)

نام کتابخانه: عمومی شرقی (خدابخش)

شماره نسخه: التفسیر 237

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: ظاهراً سده 11 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 205 برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن مخطوط التفسیر)، ج 1، ص 55، ش 11.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمری

محل نگهداری: پاتنه (بنکپور)

نام کتابخانه: عمومی شرقی (خدا بخش)

شماره نسخه: 238

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: 1254 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 399 برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن مخطوط التفسیر)، ج 1، ص 57، ش 17.

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: رامپور

نام کتابخانه: [دولتی]

شماره نسخه: 577 - تفسیر شیعه 14736

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده 11 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 213 برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (علوم القرآن مخطوط التفسیر)، ج 1، ص 55، ش 120

عنوان: تفسیر علی بن ابراهیم قمی

محل نگهداری: کلکته

نام کتابخانه: بنگال (انجمن آسیایی بنگال)

شماره نسخه: 48

آغاز: در مأخذ ذکر نشده

انجام: در مأخذ ذکر نشده

نوع خط: در مأخذ ذکر نشده

کاتب: در مأخذ ذکر نشده

تاریخ کتابت: سده 12 هجری قمری

آسیب های نسخه: در مأخذ ذکر نشده

توضیحات نسخه شناسی: در مأخذ ذکر نشده

نوع جلد: در مأخذ ذکر نشده

نوع کاغذ: در مأخذ ذکر نشده

تعداد برگ ها: 465 برگ

تعداد سطرها: در مأخذ ذکر نشده

اندازه کتاب: در مأخذ ذکر نشده

اندازه نوشته: در مأخذ ذکر نشده

مأخذ: تاریخ التراث العربی، ج 1 علوم قرآن و... ص 77-78، ش 29؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط، ج 1، ص 53-58.

بخش سوم: نمایه

اشاره

ص: 197

أعلام معصومين عليهم السلام

ائمه اطهار عليهم السلام / 66، 12

ائمه عليهم السلام / 66

اباالحسن عليه السلام / 73

ابراهيم عليه السلام / 170، 25

ابى جعفر عليه السلام / 89، 51

ابى عبد الله الحسين عليه السلام / 118، 98

ابى عبد الله جعفر بن محمّد الصادق عليه السلام / 178، 113، 62

امام حسن عسكري عليه السلام / 13

امام صادق عليه السلام / 231، 92، 77، 76

اميرالمؤمنين على عليه السلام / 180، 139، 40

خاتم الانبياء صلى الله عليه وآله وسلم / 233

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم / 180، 110

زكريا عليه السلام / 145

سليمان عليه السلام / 158

الصادق عليه السلام / 22

ص: 199

محمّد النبي صلى الله عليه وآله وسلم / 134، 64

محمّد صلى الله عليه وآله وسلم / 132، 80

مريم عليها السلام / 62

يحيى عليه السلام / 145

يعقوب عليه السلام / 145

يوسف عليه السلام / 177، 173

ص: 200

آخوند رحمه الله / 172

آيه الله بروجردى رحمه الله / 127

آيه الله حكيم رحمه الله / 190، 191

آيه الله سيد مرتضى نجومى رحمه الله / 130

آيه الله سيد محمدعلى روضاتى / 21، 19

آيه الله گلپايگانى رحمه الله / 114

آيه الله مرعشى نجفى رحمه الله / 102

ابن عباس / 154، 145، 56

ابوالبركات / 22

ابوالفضل العباس بن محمد بن القاسم / 26

ابى الجارود / 89

ابى بصير / 114، 62

ابن محمد صالح محمد حسين الحسينى / 36

احمد بن ابى عبد الله / 59

احمد بن موسى عليه السلام / 89

اصغر مهدوى / 75

امير محمد ابراهيم / 92

بلور خانم / 44

جعفر بن محمد / 62

حجه الاسلام گلپايگانى رحمه الله / 134، 132

الحسن بن على / 26

حيدر على مؤيد / 128

خيرات خان / 170

زينب خانم / 44

سليمان بن على بن محمد شامى عاملى / 60

سيد شفتى / 22

سيد ضياء الدين علامه فانى / 22

سيد طاهر شاهچراغى / 78، 79

سيد طيب موسى جزائرى / 42

شاه حسين سبزوارى / 23

شهاب الدين الحسينى المرعشى النجفى رحمه الله / 51

شهيد مطهرى / 53، 54، 55، 56، 57

الصدوق محمد بن على بن الحسين بن موسى بن بابويه القمى رحمه الله / 175

عبد الله / 62، 99

عبد المجيد مولوى / 168، 169

عبدالرحيم خان / 174

عبدالعظيم الحسنى عليه السلام / 84، 85

عبدالله منشى طبرى / 34

علاء الدين پهلوانى / 29

العلامه السيد فضل الله الحسينى الراوندى / 102

علامه سيد عزالدين محمد بن محمود الحسينى (امام جمعه) / 87

علی بن ابراهیم رحمہ اللہ / اکثر صفحات

علی بن حکم / 59

عمر بن عثمان / 51

عیسیٰ بن صفی الدین محمد بن نعمت اللہ بن عبداللہ بن علی بن سیف بن حسین جزائری / 23

ص: 202

فاطمه خانم کلانی / 44

فرعون / 170

القسم بن محمد / 114

قمر بنی هاشم علیه السلام / 78، 80

کمال الدین عبدالرحمان بن محمد بن العتایقی / 28، 96

لطف الله بن شیخ مسیح الله / 78، 79

مجد الدین الفضل بن یحیی بن علی بن مظفر الطیبی الکوفی / 139

محمد بن احمد بن حسین بن ابراهیم حامدی / 38

محمد تقی بیگ / 60

محمد رضا بن میر کمال الدین حسینی استرآبادی / 100

مریم دختر محمد تقی بیگ / 60

معصومه علیها السلام / 94

ملا ابراهیم مازندرانی / 100

ملا شیخ محمد / 44

ملا علی اکبر / 44

ملا محمد باقر / 44

موسی بن اسماعیل / 26

میرزا آقا / 44

میرزا رفیع الدین / 26

میرزا زین العابدین / 99

میرزا محمد سر یزدی / 174

آیہ اللہ میر سد محمّد موسوی چہار سوقی / 19

ابراہیم بن حسن کوہرزی / 80

احمد بن حسن بن احمد بن مہنا حسنی احسائی / 42

احمد بن حسن بن مہنا حسینی احسائی / 53

احمد بن کمال بن احمد / 32

امام ویردی ہمدانی / 171

تقی بن شمس الدین علی الحسینی الاسترآبادی / 138

جمال الدین حسینی [مصحح] / 54

حدید بن عبد علی / 170

حسام بن ناصر الدین بن محمّد علوی الدغلی / 28

حسن بن مہر علی / 159، 161

حسن علی بن عباس الحافظ الدامغانی / 87

حسین بن محمّد زمان / 91

حسین بن محمّد علی نیشابوری مکی / 130

حمزہ بن علی قلی [مصحح] / 21

حیدر علی معلم ناصح ہمدانی / 172

خلیفہ علاء الدین گیلانی / 143

سلام اللہ بن عارف بن محمد عارفی موغادی / 98

شرف الدین بن ملا محمّد تقی دزفولی / 71

شمس الدين محمد / 23

شيخ احمد / 23

ضياء الدين بن ملا رحمت الله / 146

عباس بن خضر النجفي / 46

عبدالباقي بن حاجي محمد رودسري گيلاني / 125

عبدالوهاب بن حاجي بنياد خسروشاهي / 113

عطيه بن محمد بن احمد بن محمد بن احمد بن ابراهيم بن عصفور درازي بحراني / 82

علاء الدين حسين بن وقار / 122

علامه مجلسي [مصحح] / 36

علم الهدى بن شيخ صفى سروسستاني / 85

علم الهدى محمد بن محسن [فيض] كاشاني / 104

علي اصغر بن حاجي محمد شفيق تبريزي / 47

علي بن حسين بن نورالدين حسيني كفرحوني عاملي / 151

علي بن محمد افضل / 154

علي رضا بن حاجي خدادوست علياني / 100

غلام نبي / 25

قاسم علي بن شريف كاسه گر / 30

محمد ابراهيم رضوي حسيني / 132

محمد باقر بن حاجي صالح قمي / 167

محمد باقر بن صالح قمي / 168

محمد بديع بن محمد رفيع نظام دامغاني / 120

محمّد بن حاجی فرخ داد میرزارازی / 76

محمّد بن عبدالله طالقانی / 149، 150

ص: 205

محمد بن محمود شاه قاینی / 106

محمد تقی بکتاش بن جاسر بن ناصرالدین کاظمی نجفی / 156

محمد تقی بن کربلایی آقاییگ / 114

محمد حسن بن محمد هادی خطیب امامی کاشانی / 75

محمد حسن خراسانی / 23

محمد رضی بن ملا فضل علی شبستری / 55

محمد زمان بن عبدالمهدی / 100

محمد زمان بن مولانا شاه محمود ماهانی / 52

محمد سعید بن محمد صالح / 134

محمد سعید بن محمد صالح کاشانی / 141

محمد صادق فرزند حاجی الله قلی کهنمویی / 102

محمد صالح ابن میر حسن ابن میر روح الله الحسینی هزارجریبی / 112

محمد طالقانی / 21

محمد کاظم بن علی بن حسن بن عبدالله قهپانچی / 62

محمد نصیر بن حاجی کلب حسین البروجردی / 128

محمود بن نصار بن محمد بن حسان ضیمری بصری / 25

مکی کربلایی / 143

موسی بن سید محمد حسینی / 174

میر احمد کفرانی ابن سلطان محمد / 26

میر هادی بن اسماعیل الحسینی بیرجندی / 159

میرزا محمد بن نظر رکاوندی / 44

نظام بن اسماعيل جمال مازندراني / 80

هدايت الدين [بن] فتح الله سمناني / 118

يحيى بن علاء الدين جيلاني [جيلاني] / 143، 145

ص: 206

واقفين و اهدا ڪندڙن

آيه الله سيد علي خامنه اي (مقام معظم رهبري حفظه الله) / 161

آيه الله سيد محمد رضا گلپايگاني رحمه الله / صفحات مختلف

آيه الله صادقي / 23

تقي آقا مدرس رضوي / 151

حاج ملا علي واعظ / 94

حاج وزيري / 177

حاج عبدالنبي / 92

خواجه شير احمد / 138

رضا امير شهيدى / 159

زين الدين جعفر زاهدى / 156، 141

ساره خاتون / 143

سپهسالار / 56

سيد غلام حسين سياه پوش / 147

شيخ مهدي طاهري / 175

عبدالباقي آيت اللهى / 152

فخر الدين نصيري / 37

قائم مقام / 149

كاظم مدير شانه چي / 158

محمد صالح علامه حائري / 145

محمّد علی بن سلام / 40

محمّد علی بن میرزا محمّد رضی رضوی / 159

محمّد مسیح / 143

میرزا رضا خان نائینی / 150، 163، 164

میرزا موسی خان / 139

نادرشاه / 154

نصره الملک / 170

ص: 208

ابراہیم بن ضیاء الدین محمد حسینی / 58

ابوالبقاء بن حاج محمد حسین نائینی کنانی / 165

اسماعیل حسنی حسینی / 130

حسین بن محمد علی نیشابوری مکی / 130

سلیمان بن علی عاملی / 60

سید احمد حجازی گلپایگانی / 134

سید نعمت اللہ [طبرسی] / 108

ضیاء لشکر تقی دانش / 122

عبدالمجید بن محمد تقی الدهقی / 97

عبدالرزاق (بن اسماعیل) حسینی حسنی سمنانی / 31، 130

علی اصغر بن کافی / 134

علی بن شیخ خلیل / 96

علی طبرسی / 108

فرج اللہ / 28

فرهاد میرزا / 55

محمد رسول بن عبدالعزیز / 48

محمد رضا قمی / 23

محمد علی بن محمد حسین دزفولی / 71

محمد علی کاظم / 60

محمد علی هروی / 106

محمد قاسم بن حمزه الحسنی المدنی الاعرجی / 98

محمد کاظم بن محمد صادق توشای مهر شهری / 30

محمد مهدی شریف / 23

محمود بن سید زکی حسینی / 134

مصطفی قاری مشهدی / 102

مفید بن ابو جعفر موسی استر آبادی / 53

مفید بن ابی جعفر بن محمد باقر بن فخرالدین احمد موسوی استر آبادی / 43

میر عبدالعظیم حسینی مازندرانی / 102

میرزا قوام الدین رشتی / 20

ناسخ / 98

نصر الله بن ابوالقاسم / 106

ص: 210

ابو جعفر / 104

ابوالقاسم بن نصر الله شريف / 106

اسد الله / 58

افوض امرى الى الله عبده فضلعلى صوفى / 80

باقر الحسينى / 120

بمحمّد علم الهدى علم الهدى علم الهدى / 104

حسين منى وانا من حسين / 175، 130

الراجى عبده احمد بن محمّد حسين / 104

الراجى لعفو الله عبدالله / 99

العبد العاصى محمّد اسماعيل / 120

العبد المذنب على بن طبا (1297)/ 126

العبد المذنب [...] على / 104

العبد المذنب محمّد الحسينى / 60

العبد عبد النبى / 92

العبد محمّد حسين الحسينى / 37

عبدالرزاق الحسينى / 130

عبده الراجى على رضا / 177

عبده باقر بن يوسف الحسينى / 120

عبده عبدالباقى الحسينى / 36

عبدہ محمد حسین دزفولی / 71

عبدہ محمد علی الموسوی / 71

عبدہ محمد کاظم / 20

عبدہ مفید الموسوی / 43

المتوکل علی اللہ محمد کاظم / 98

محمد تقی / 99

محمد رسول اللہ / 48

محمد کاظم / 60

محمد نبی اللہ علی ولی اللہ / 60

محمود بن سید زکی حسینی / 134

محمود شود عاقبت از لطف الہی / 134

میرزا قوام الدین رشتی / 20

وانہ من سلیمان / 104

الواثق باللہ الغنی العبد المذنب عین علی / 23

الواثق باللہ الغنی عبد الحمید بن محمد تقی / 97

وقف مرحوم حاج لطفعلی / 123

الہی انت الرزاق وانا عبدک / 130

یا محسن اغفر بمحمد علم الہدی نصیرالدین سلیمان / 104

ص: 212

آستان قدس رضوی / از صفحه 164 الی 74

آلمان / 183

اصفهان / 85، 28، 26، 25، 23، 22، 21، 19

انگلیس / 185

بابل / 30

برلین / 183

بمبئی / 13

بندر سورت گجرات / 58

بنکپور / 194، 193

بنگال / 196

تبریز / 32

تهران / از صفحه 75 الی 34

چالوس / 76

خزانه حضرت ابی عبد الله الحسین علیه السلام / 98

دارالسلطنه (اصفهان) / 112

دامغان / 80، 78

رامپور / 195

رشت / 82

روسیه / 187

ری / 85، 84

زنجان / 87

ساری / 165

شیراز / 89، 91

عراق / 188

علیان [روستا] / 100

قزوین / 92

قم / از صفحه 128 الی 94

کاشان / 104

کاظمین / 188

کربلا / 189، 118

کردکلا از بلوک گیل خوران [روستا] / 100

کرمانشاه / 130

کلکته / 196

گلیپایگان / 134، 132

لندن / 186، 185

مدرسه جده اصفهان / 76

مسکو / 187

مشهد / از صفحه 170 الی 138

مکه / 141

نجف / 192، 191، 190

همدان / 172، 171

هند / 193، 13

يزد / 173، 174، 175، 177، 178، 180

ص: 214

والفطير فزوم واجعوه ولا تضيموه كما خذت اليهود التوراة فانطلق على عليه السلام فجمعه في يده
 اصفر ثم ختم عليه في يده وقال لا اريد حتى اجعه فانه كما الرجل لما يتدبير فيخرج اليه بغير راد حتى جمعه
 قال وقال رسول الله صلى الله عليه واله لو ان الناس قرءوا القرآن كما انزل الله ما اختلفا اثنا عشر
 امة قال حدثنا عبد الكريم بن محمد الرصيم قال حدثنا محمد بن علي القرشي عن محمد بن الفضيل عن ابي بصير عن ابي
 بصير عن ابي جعفر عليه السلام قال ما احدث من هذه الامة جميع القرآن كما انزل به جبرئيل الى محمد الا وصحى محمد وصلوات
 الله عليهم ما حدثنا محمد بن احمد بن ثابت قال حدثنا الحسن بن محمد بن معاوية عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي
 عبد الله عليه السلام قال سمعت يقول ان القرآن زاجر واسر يامر بالحقه ويحرم من الناس وفيه حكم يستشابه
 فاما الحكم فيؤمن به ويعمل به ويدين به واما المشابه فيؤمن به ولا يعمل به وهو قول الله عز وجل فلما الذين
 في قلوبهم زيغ فيتبعون ما تشابه منه ابتغاء الفتنة وابتغاء تاويله وما يعلم تاويله الا الله والراغب
 في العلم يقولون امانا به كل من عند ربنا والحمد لله عليهم السلام الراغبون في العلم محمد بن جعفر قال حدثنا
 محمد بن احمد عن محمد بن عيسى عن علي بن حديد عن ابي بصير عن ابي عبد الله عليه السلام قال ان الله انزل القرآن
 تبيان كل شيء حتى والله ما ترك الله شيئا يحتاج العباد اليه الا بينه للناس حتى لا يستطيعوا ان يقولوا

لو كان هذا نزلا في المفسران الاوقار انه

الله فيه ثم وكل محمد الله تعالى

وحسن توفيقه والحمد لله وحده وصلى الله

على من لا نبي بعده من بعد محمد

بعور الله الوهاب درود

رواه ابي بصير عن ابي بصير

عنه

ما وجد في
 كتاب
 احمد بن محمد بن
 محمد بن محمد بن
 محمد بن محمد بن
 محمد بن محمد بن

پایان (تفسیر القمی) با نشانی بلاغ (ش ۳۸)

القمي

القلوب الصبح والفاسق والليل وقيل القوم اذا فرغوا من الكسوف مسورة الناس قالوا انهم
 للغناس فلان ايليس يلتمم القلب فاذا ذكر الله خفن وقا ابراهيم ان الذي بالبحر
 قلت لا فقال الناس نفسك وهذا اخر ما احتوا به وتفخناه من سبع اجزاء من كتاب
 بن ابراهيم بن هاشم رواه عن الامية الطاهرين وحدثنا السائيد واكتينا باور ابائه
 عن باقها وحدثنا المكونة وما فائدة قليله بل لا فائدة ^{فيها} وتفخناه واضفنا اليه ما خطر
 بالباي مما يتسببه وردنا حيل ما جازاه من عدم العصمة بالانبياء والى ان مده
 اصل البيت الامية الطاهرين ليس مثل بقوله هذا الرجل فليتامل فان مدهم يزيدنا
 عن الغيايح وتزنيه الانبياء والامية عن جميع التبايح واعلم ان لنا في كثير من هذا الكتاب
 نظائر لا يورث مدهنا الذي هو الان مجمع عليه وكتب عبد الرحمن بن محمد بن
 ابراهيم بن الغياي منفع الكتاب ومختصره وذلك والحمد لله رب العالمين وصلى الله

على محمد وآله اجمعين
 وذلك في غره ذي الحجة سنة سبع وستين
 وسبعمائة للهجرة والحمد لله وحده صلى
 الله على سيدنا محمد وآله وسلم

وهذا كتابه الذي قرأت خانة عبدي ايت الله العلي
 من عيشي نجدي - ابراهيم

المكتبة الامية لعمارة
 في دار الفقه والدراسات
 في مدينة قم
 رقم ١٣١٢

وهذا كتابه الذي قرأت خانة عبدي ايت الله العلي
 من عيشي نجدي - ابراهيم

وهذا كتابه الذي قرأت خانة عبدي ايت الله العلي
 من عيشي نجدي - ابراهيم

بايان (تفسير القمي)، ش ٤٨.

تفسير عشر ابراهيم والاشعور

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي لا من شيء خلق ومنه تم غيره رزق وحار في بيده
ملكوته عوصيات اراى التفكير واتقطع دون الرسوخ في
علمه جوامع التفسير والصلوة على المويدي بالبحر والمعجزات والايات
والبيئات محمد المبعوث بالهدى والبركا وعلى الامامة
المعصومين الذين هم خير البريات وبمودة تم نفع الطاعة
ومخالفتهم تحصل السبعا والندا ما صلوة تلو الاضيق
والسما وبعد فان التفسير المنسوب الى العالم العا
والفاضل الكامل ابي الحسن علي بن ابراهيم بن هاشم قد اشتمل
على اللطائف والنكت وعلى بعض فضائل اهل البيت عليهم
والسلام وقد اتخبت من بعض الطلبة وفيه ما فيه من عدم
الربط والزيادة والنقصا وتعديل التركيب فقبول نسخة

الاشعور

قال سمعت يقول ان القرآن فاجزوا من يامن الجنة وينزج عن النار وفيه
 محكم ومتشابه فاما المحكم فنؤمن به ويعمل به ويدين به واما المتشابه في
 به ولا يعمل به وهو قول الله فاما الذين في قلوبهم زيغ فيتبعون ما
 تشابه منه ابتغاء الفتنة وابتغاء تاويله وما يعلم تاويله الا الله
 والاسخوف في العلم يقولون انا بكم كل من عندنا وال محمد عليهم السلام
 والاسخوف في العلم حد ثنا محمد بن جعفر قال حدثنا
 ابن احمد عن محمد بن عيسى عن علي بن حميد عن مهران بن ابي
 عبد الله عليه السلام قال ان القرآن بيان كل شيء
 حتى والله ما ترك الله شيئا يحتج العباد
 اليه الا بينه للناس حتى لا يستطيع
 يقول لو كان هذا نزل في

القران الا وقد

انزل الله

فيه

شديت في هذا الايام
 ابن كتابت روز بخشيد
 مائة

كتابت في شهر ربيع الثاني سنة 1280
 في شهر ربيع الثاني سنة 1280

پایان (تفسیر علی بن ابراهیم قمی)، ش ۵۵.

كتاب تفسیر علی بن حضرت زین العابدین علیه السلام
بخش کتب خطی

بایستد الامور بقرینات امورنا
فلا اله الا الله والاعتراف بطبقك السليم

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الواحد لا اله الا هو المنفرد الذي لا شريك له كان ولا من شيء خلق ما لم يكن
بل قد روي بان من الاشياء وانك لا تشبهه منه فليس له صفته نال ولا عدد يضرب فيه
الاقبال كل دون صفاته تجبر اللغات وصل هناك سائر فيل تصفات و
تعاريف فاداني ملكوت عتقات من تلك تفكير وانقطع دون الرضوخ في البرجوح
المفسير وجمال من غير المكنون محب من العيوب وبتأنيك في دانها مطا
بمات العقول فتار الذي لا يبلغ بعد الامم والابناء عن حصر التاكر وتعاله الذي
ليس بوقت محدود ولا وقت محدود ولا اجل محدود وسبحان الذي ليس محدود
لانانية منتهى ولا آخر في سبعا نزهة وصف نفسه والواصفون لا يبلغون بغيره
حل الاشياء كما جعل عند خلقها اية ايات من شياها ايات الله استعملها فيها
هو فيها كاي لم ينل عنها فيقال هو منها ايات لم يخل منها فيقال لاي من الكثر سبحانه
احاط بها علمه وانفردا اشعه ولصاها احفظه ولم يقرب منه خفيات احاط بها
شوبك الهواء والعام في سواي كمنون ظلم الذي ولا ما في السموات العلوي و
الارضين السفلي وكل شها هو عليه حاضرا في كل شئ منها محيط والمحيط
ما هو منها هو الله الواحد الاحد سب العالمين والحمد لله الذي جعل العمل في
الدنيا والجزاء في الآخرة وجعل لكل شئ قدره وكل مدة اجلا ولكل
اجل كتابا يجعل الله ما يشاء وينبت ويعدده ام الكتاب والحمد لله الذي جعل
شكره والتفكير طاعة والتكبر جلالا وتواضعه لاله الا هو سائر صابته فان اوله في استسقاء

م
فقد تبان بها
الاشياء
في

حمد

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل القرآن
موسى عليه السلام
الذي جعل القرآن
موسى عليه السلام
الذي جعل القرآن
موسى عليه السلام

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل القرآن
موسى عليه السلام
الذي جعل القرآن
موسى عليه السلام

كتابخانه آستان قدس
دبیر منشی

۱۲۹۹
۱۲۹۹

بسم الله الرحمن الرحيم ويستعين
تفسير الكتاب الجيد المنزلة من عند العزيز الرحيم على محمد النبي (الزبير)
وآدم وسلامه الفخام بلارين وهو تفسير مولانا ابي عبد الله جعفر بن محمد
صلوات الله وعلى آله وبنائهم وسلم سلما بنسخه ما في الصحف الاولى
لان مما بين يديه وتفصيل الحلال من ريب الحرام ذلك القرآن فاستنطوه
ينطق لكم اخصر كواكبها وما مضى وعلم ما يات في يوم القيمة وحكم ما يستنكر
ما اجهت غير يختلفون ولو سالتهم في غمنا لاخبر كواكبهم لان اعلمكم ووقفا
صلى الله عليه وآله في حجة الوداع في مسجد الخيف اذ فرطكم واكبروا ردون على
قالوا يا رسول الله وما الشك ان قال كتاب الله انقل الاكبر طر فربيد الله طرف
فتسكن ابيها في نضولي ولن تزلوا وعشرف اهل بيتي فايرقد بناف المطيف للغير
لن تفرقا حتى يرد على الخوض كاصبغى هاتين وضع بين سبابتيه ولا اقول كما بين
سبابتيه والوسطى فتفضل هذه على هذا القرآن عظيم قل سره خليل خطره بين
من تمسك به هدى ومن تولى ضل وزل فافضل ما عمل به القرآن لقوله الله عز وجل
صلى الله عليه وآله وانزل اليك الكتاب تبيا ذلك شيى وهدى ورحمة وبشرى
وقال انزلنا اليك الذكر لتبين للناس ما انزل اليهم ففرض من الله على نبيه صلى الله عليه وآله
ان يبين للناس ما في القرآن من الاحكام والقرآن والسنن وفرض على انا
والتعليم والعمل بما فيه حتى لا يسبح احد هذه ولا يعنى في تركه ونحن ذاكرون ومحبون
بتمنى اليسا وراه مشا بخنا وثقاتنا على الذين فرض من الله طاعتهم وواجب ولا يتر
يقبل العمل الذي بهر وهم الذين وصفهم الله تبارك وتعالى وفرض على الله والافهم فقل
اهل الذكرا كنتم لا تعلمون فها لله عن رسول الله صلى الله عليه وآله وهم الذين قال الله في كتابه
في قوله يا ايها امنى اركعوا واسجدوا واعملوا بيتم وافعلوا الخير لعلكم تفلحون
في الله حق جهاده هو اجابكم وما جعل عليكم في الدين من حرج مله ابيكم ابراهيم
السلين من قبل وفي هذا القرآن ليكن بنا الرسول نبيا منا يا معشر الامية ويكونوا
على الناس فالعلم عند الله والقرآن معهم ودين الله عز وجل الذي ارتضاه لانهما لا يكره
رسلم منهم يقتبس وهو قول ابي ابي منين صلوات الله الهان العلم الذي يهبط

تيسى عن علي بن حديد بن ابي عمير عن ابي عبد الله عليه السلام قال ان الله انزل في القرآن آياتا كاشفا وان الله
ما ترك الله شيئا يحتاج العباد اليه الا اجهده الناس حتى لا يستطيعوا ان يقولوا لو كان انزل في القرآن آياتا
وقد نزل فيه

كثيرا كثيرا وقع الفراغ من تحريره وتوحيده وتجميعه
في يوم السادس من شهر ربيع الاول سنة في سنة في الله ذوالجلال

ويزكر محمد رسول الله تعالى وبمحبته شاه بركال

علي وفا الله في مشهد الرضا عليه السلام

اقبل عباد الله واحوجهم الى رحمة الله العلي

علي بن ابي طالب في شهر ربيع الاول سنة

التي فيها نزلت آيات القرآن

والفوائد الاحكامية والادوية

بالبنين وآله الامجاد

سنة ثمانين وستة مائة

من الهجرة النبوية

ملاحظة

تاريخ ربيع الاول سنة
بمكة المكرمة ١٢٩٧

تاريخ ربيع الاول سنة
بمكة المكرمة ١٢٩٧

مكتبة
مكة المكرمة

مكتبة آستان قدس
قم

1. تاریخ التراث العربی، ج 1 (علوم قرآن و...) فؤاد سزگین، نقله الی العربیه محمود فهمی حجازی و فهمی ابوالفضل، ناشر: الهیئه المصریه العامه للکتاب، 1977 م.
2. دلیل المخطوطات، سید احمد حسینی اشکوری، ج 1، مطبعه علمیه، قم، 1379 هجری قمری.
3. الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط، ج 1 (علوم قرآن) مؤسسه آل البیت، عمان، 1987 م.
4. فهرس مخطوطات مکتبه الخطیب الشیخ علی حیدر المؤید الخاصه فی قم المقدسه (سه جلد) (المنتقله الی المکتبه الرضویه) السید احمد الحسینی الاشکوری، مؤسسه الهادی للتحقیق و النشر، بیروت - لبنان، 1420 هجری قمری
5. فهرست کتابخانه اهدایی آقای سید محمد مشکوه به کتابخانه دانشگاه تهران، ج 3، بخش 3، مجلد پنجم، محمد تقی دانش پژوه، چاپخانه دانشگاه تهران، تهران، 1335 خ.
6. فهرست کتابخانه مبارکه فیضیه، مجتبی عراقی، چاپخانه علمیه، قم، 1377 خ.
7. فهرست کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری (سپهسالار سابق)، جلد سوم، محمد تقی دانش پژوه، علینقی منزوی، دانشگاه تهران، 1340 خ.
8. فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، جلد 8، محمد تقی دانش پژوه، چاپخانه دانشگاه تهران، تهران، 1339 خ.

9. فهرست کتابخانه ملی تبریز، جلد یک، میر ودود سید یونسی، آذربایجان شرقی 1348 خ.
10. فهرست کتاب های چاپ عربی از آغاز چاپ تاکنون، خان بابا مشار، 1344 خ.
11. فهرست کتاب های خطی کتابخانه ملی ملک، ایرج افشار و محمد تقی دانش پژوه، با همکاری دکتر محمد باقر حجتی و احمد منزوی، تهران، 1352 خ.
12. فهرست کتب خطی اصفهان، سید محمد علی روضاتی، مؤسسه فرهنگی مطالعاتی الزهراء علیها السلام، اصفهان، اول، 1386 خ.
13. فهرست کتب خطی کتابخانه آستان حضرت احمد بن موسی شاهچراغ علیه السلام، علی نقی منزوی، چاپخانه مصطفوی، شیراز، 1360 خ (دوره سه جلدی).
14. فهرست کتب خطی کتابخانه آستان قدس رضوی، ج 4، چاپخانه طوس، قطع رحلی، انتشار در زمان تولیت غلامحسین اشرفی.
15. فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، ج 11، میرزا مهدی ولائی، ناشر: اداره امور فرهنگی آستان قدس رضوی، 1364 خ.
16. فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، جلد 1، سید علی اردلان جوان، ناشر: کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، دوم، مشهد، 1305 خ.
17. فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، جلد 22، براتعلی غلامی مقدم، ناشر: سازمان کتابخانه ها، موزه ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، اول، 1382 خ.
18. فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، جلد 17، علینقی منزوی و حبیب الله عظیمی، انتشارات کتابخانه جمهوری اسلامی ایران، اول، 1379 خ.
19. فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، حبیب الله عظیمی، جلد 12 و 16، انتشارات کتابخانه ملی، تهران، اول، 1372 و 1379 خ.
20. فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، سید عبدالله انوار، انتشارات کتابخانه ملی، جلد های 7، 8، 9، تهران، 1356 و 1357 خ.
21. فهرست نسخه های خطی سه کتابخانه اصفهان (ابوالبرکات، علامه فانی، سید شفتی) رحیم قاسمی، مجمع ذخائر اسلامی، قم، اول، 1386 خ.
22. فهرست نسخه های خطی کتابخانه آستان حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام، جلد 1، ابوالفضل حافظیان بابلی، مؤسسه فرهنگی دار الحدیث، اول، 1382 خ.

23. فهرست نسخه های خطی کتابخانه آستانه مقدسه حضرت معصومه علیها السلام، علی صدراپی خویی، زائر، قم، اول، 1375 خ.
24. فهرست نسخه های خطی کتابخانه امام صادق علیه السلام - قزوین، ج 1، محمود طیار مراغی، ناشر: معاونت تحقیقات و پژوهش حوزه علمیه امام صادق علیه السلام، قزوین، اول، 1378 خ.
25. فهرست نسخه های خطی کتابخانه بزرگ حضرت آیه الله العظمی مرعشی نجفی رحمه الله، سید احمد حسینی، زیر نظر سید محمود مرعشی، مجلدات 1، 2، 3، چاپخانه ولایت قم و چاپ دوم و مجلدات 21، 22، 27 و 29 در انتشارات کتابخانه آیه الله مرعشی در سال های 1372، 1373، 1375، 1376، 1380 خورشیدی به چاپ رسیده است.
26. فهرست نسخه های خطی کتابخانه حضرت آیه الله العظمی گلپایگانی رحمه الله، جلد 1، ابوالفضل عرب زاده، قم، دار القرآن الکریم، اول، 1378 خ.
27. فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی، مشهد، محمود فاضل، جلد یک، چاپ انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد، 1396 هجری قمری و جلد 3، چاپ انتشارات دانشگاه مشهد، 1361 خ.
28. فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی اصفهان، جلد یک، جواد مقصود همدانی، چاپ میهن، تهران، 1349 خ.
29. فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی جمعیت نشر فرهنگ رشت، محمد روشن، چاپخانه میهن، 1352 خ.
30. فهرست نسخه های خطی کتابخانه غرب مدرسه آخوند رحمه الله همدان، دکتر جواد مقصود همدانی.
31. فهرست نسخه های خطی کتابخانه قمر بنی هاشم علیه السلام - دامغان، سید جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، 1385 خ.
32. فهرست نسخه های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، جلد 23، بخش 2، عبدالحسین حائری، ناشر: کتابخانه مجلس شورای اسلامی، تهران، 1378 خ.
33. فهرست نسخه های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، جلد دوم، یوسف اعتصامی، مطبوعات کتابخانه، تهران، 1311 خ.

34. فهرست نسخه های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، جلد دهم، بخش چهارم، عبدالحسین حائری، تهران، 1352 خ.
35. فهرست نسخه های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، جلد دهم، عبدالحسین حائری، تهران، 1348 خ.
36. فهرست نسخه های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، جلد سی و پنجم، عبدالحسین حائری، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، قم، اول، 1376 خ.
37. فهرست نسخه های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی، جلد سی و هشتم، علی صدراپی خویی، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، حوزه علمیه قم، قم، اول، 1377 خ.
38. فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه صدر بازار، اصفهان، سید جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، 1384 خورشیدی.
39. فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه صدر تهران، سید محمد حسین حکیم، مجمع ذخائر اسلامی، قم، 1386 خ.
40. فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه مروی - تهران، رضا استادی، ناشر: کتابخانه مدرسه مروی، تهران، اول، 1371 خ.
41. فهرست نسخه های خطی کتابخانه مسجد اعظم، رضا استادی، دفتر نشر برگزیده، قم، اول، 1388 خ.
42. فهرست نسخه های خطی کتابخانه موسسه حضرت آیه الله العظمی بروجردی، ج 1، سید احمد حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، اول، 1384 خ.
43. فهرست نسخه های خطی کتابخانه وزیری (دوره 5 جلدی) محمد شیروانی، تهران، 1350 خ.
44. فهرست نسخه های خطی کتابخانه های اصفهان، سید محمد علی روضاتی، مؤسسه نشر نفائس مخطوطات اصفهان، چاپخانه حبل المتین اصفهان، 1341 خ.
45. فهرست نسخه های خطی کتابخانه های رشت و همدان، محمد روشن، جواد مقصود، پرویز اذکائی، انتشارات فرهنگ ایران زمین، تهران، 1353 خ.
46. فهرست نسخه های خطی کتابخانه های گلپایگان، سید جعفر حسینی اشکوری، مجمع ذخائر اسلامی، قم، اول، 1381 خ.

47. فهرست نسخه های خطی مدرسه امام صادق علیه السلام - چالوس، محمود طیار مراغی، میراث مکتوب، تهران، 1381 خ.
48. فهرست نسخه های خطی مدرسه خاتم الانبیاء (صدر) بابل، علی صدرایی خوبی، محمود طیار مراغی، ابوالفضل حافظیان بابلی، آینه میراث، قم، اول، 1376 خ.
49. فهرست نسخه های خطی مرکز احیاء میراث اسلامی، جلد 7، سید احمد حسینی اشکوری، مرکز احیاء التراث الاسلامی، قم، اول، 1384 خ.
50. فهرست نسخه های عکسی کتابخانه مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ج 1، (کتابخانه خصوصی اهدایی زین العابدین ابراهیمی) احمد منزوی، ناشر: مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی (بخش کتابخانه)، تهران، 1382 خ.
51. فهرست نسخه های عکسی مرکز احیاء میراث اسلامی، جلد 5، سید جعفر و سید صادق حسینی اشکوری، قم، اول، 1383 خ و ج 4، 1382 خ.
52. مخطوطات مکتبه النجومی، السید احمد الحسینی الاشکوری، مجمع ذخائر الاسلامیه، اول، 1424 هجری قمری.
53. نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ج 3 و ج 5، محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، چاپخانه دانشگاه تهران، تهران، 1342 و 1346 خ.
54. نشریه نسخه های خطی، ج 4 و 5، محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار، انتشارات دانشگاه تهران، 1344 و 1346 خ.

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می دانند و کسانی که نمی دانند یکسانند؟

سوره زمر / 9

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

